

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้าน
จันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

ผู้ศึกษา นางอัจฉรา วงศ์ไพโรจน์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณชาติ ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้
นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
เบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี (2) เพื่อทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษา ปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี โดยการ
จับสลากนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการศึกษาประกอบด้วย แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 10 แบบฝึก และแบบทดสอบ
ก่อนเรียน-หลังเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี แบบทดสอบมีความเชื่อมั่น (KR: 20) เท่ากับ
0.758 ความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.40 - 0.90 และอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.60 สถิติ
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ และการทดสอบค่า t แบบ Dependent

ผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และ
นักเรียนที่ผ่านการฝึกจากแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี มี
ความก้าวหน้าในการอ่าน สูงกว่าก่อนผ่านการฝึก โดยที่คะแนนทดสอบหลังการฝึกสูงกว่าคะแนน
ก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นิทานพื้นบ้านจันทบุรี

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ผู้ศึกษาได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และ ประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงาน จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรุณา ลิ้มประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชา สุพรรณไพบลูย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เน่งน้อย ดวงดารา ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ทางทอง ที่ได้กรุณาแนะนำช่วยเหลือ การอ่านและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากโปรแกรม SPSS for Win

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์นภลัย สุวรรณธาดา และศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้รายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกอย่างดียิ่งจากผู้อำนวยการ ครู และนักเรียน โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ในโอกาสนี้ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อมานพ เพิ่มลาก เป็นอย่างสูง รวมทั้ง ขอบขอบคุณชูชาติ วงศ์ไพโรจน์ นางสาวณัฐธิยา วงศ์ไพโรจน์ และนายวารัชญ์ วงศ์ไพโรจน์ ที่ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมให้กำลังใจตลอดมา ทำให้รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จด้วยดี

และท้ายที่สุด ขอโน้มจิตอุทิศกุศลบุญแก่คุณแม่ประมุล เพิ่มลาก ที่ล่วงลับไปแล้ว ด้วย ความระลึกถึงพระคุณและเคารพบูชาเป็นอย่างยิ่ง

อัจฉรา วงศ์ไพโรจน์

พฤษภาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระ	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	7
ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	10
จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	24
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	24
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	24
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	25
วิธีรวบรวมข้อมูล	29
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการศึกษา	32
ตอนที่ 1 แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี	34
บทที่ 5	
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	37
สรุปผลการศึกษา	37
อภิปรายผล	39
ข้อเสนอแนะ	41
บรรณานุกรม	43
ภาคผนวก	49
ก. สำเนาหนังสือแต่งตั้ง และรายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	50
ข. ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกจำนวน 10 แบบฝึก	53
ค. แสดงคำร้อยและการแสดงความคิดเห็นต่อแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 1 – 10	58
ง. คู่มือชี้แจงสำหรับครูและนักเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	69
จ. ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี แบบฝึกที่ 1 – 10	128
ฉ. แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	134
ช. แบบประเมินแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	146
ซ. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแบบฝึก การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี สำหรับนักเรียน	148
ประวัติผู้ศึกษา	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 1 คน.....	28
ตารางที่ 4.1 ผลการทดลองใช้แบบฝึกหัด 10 แบบฝึกท้ายแบบฝึกการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง..	34
ตารางที่ 4.2 แสดงผลคะแนนและการวิเคราะห์หาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ โดยการทดสอบ t-test แบบDependent	35
ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน และหลังเรียน	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้ความคิด พิจารณาหาเหตุผล เพื่อวินิจฉัยประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนต่าง ๆ คือ การจับใจความสำคัญ หาแนวคิด หาจุดประสงค์ตีความ คำ ข้อความ สัญลักษณ์ วิเคราะห์และประเมินค่า ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517: 7-10) ได้ให้หลักใหญ่ๆ สำหรับการอ่านในขั้นสูงไว้ 4 ขั้น สรุปได้ดังนี้ คือ 1. วิเคราะห์ คือ แยกแยะส่วนต่างๆ ออกดูให้ถี่ถ้วนที่สุด 2. วินิจฉัยสาระ คือ การตีความ 3. วิจัยคือ การพิจารณาทั้งส่วนของ เนื้อหาและกลวิธีของผู้แต่ง 4. วิพากษ์ คือ การพิพากษาตัดสิน โดยอาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผล หลายด้านหลายมุมมาใช้ในการตัดสินว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีอย่างไร สามารถชี้แจง เหตุผลประกอบได้

นอกจากนี้ ฌัก ลูว์ สวรรธธาตา (2526: 563) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ โคร่ครวญ ประเมินค่าได้ว่า ข้อความหรือเรื่อง ที่อ่านนั้น สิ่งใดเป็นใจความสำคัญ สิ่งใดเป็นใจความประกอบและสามารถแยกข้อเท็จจริงออก จากความคิดเห็นของผู้เขียนได้ ปริศนา พุทธสุวรรณ (2527: 4) กล่าวถึงความหมายของการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า ผู้อ่านจะต้องสามารถคิดพิจารณาหาเหตุผล เข้าใจ ความหมาย ความนึกคิด หรือความมุ่งหมายของผู้เขียน รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ข้อความที่อ่านสอดคล้องกับสุนันทา มั่นเสกวิทย์ (2527: 125) ที่ได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณนั้นเกี่ยวกับการอ่านขั้นสูงที่ต้องฝึกฝนให้ผู้อ่านรู้จักคิดพิจารณาเหตุผล วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ ส่วน เดอร์เชนท์ (Dechant, อ้างถึงใน สมนึก พวงกลิ่น 2530: 15) ได้อธิบายความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้สรุปได้ว่า เป็นการ อ่านเพื่อประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านสามารถตรวจสอบความจริง ความถูกต้องได้อย่าง สมเหตุสมผล และสามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ และสนิท ตั้งทวี (2536: 155) ได้

กล่าวเน้นถึงเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นยอดของการอ่าน ทั้งปวง เป็นวิถีทางเพิ่มพูนสติปัญญาและความรู้

การอ่านวิจารณญาณเป็นความสามารถในการใช้สติปัญญา พิจารณาไตร่ตรองและให้เหตุผลที่ถูกต้อง ประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือเพียงใด การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันในระดับสูง ดังที่ ผกาศรี เย็นบุตร (2526: 9) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่ควรฝึกฝนเพราะจะทำให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา มีความรู้ความเข้าใจทำให้ผู้อ่านมีจิตใจกว้างและมองโลกในแง่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ วิพุธ โสภวงศ์ (2527: 1376) ที่เสนอความคิดไว้ สรุปได้ว่า ทำให้ผู้อ่านได้ประสบ-การณ์มากขึ้น ซึ่งประสบการณ์นั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเสริมความเข้าใจ ช่วยวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นประเมินค่าสิ่งที่อ่าน อุทัย สุวรรณรักษ์ (2528: 7) ก็กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ สรุปได้ว่าเป็นการอ่านที่ทำให้ คุณค่าทางสติปัญญาเพราะนอกจากการจำแล้ว สมอยังฝึกฝนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น มีพลังปัญญาเข้าไปปัญหาในชีวิตได้ถูกต้อง รวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาได้อย่างฉลาด

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่สำคัญที่ควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ดังที่ ปริศนา พุทธสุวรรณ (2527: 17) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความเข้าใจในระดับสูง ผู้อ่านต้องได้รับการสอนและการฝึกฝนอยู่เสมอ นอกจากนี้ สุกัญญา ศรีสืบสาย (2532: 59) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนนั้น มิใช่จะเน้นเพียงปริมาณ ต้องคำนึงถึงคุณภาพ นั่นคือ ต้องมีทักษะการอ่านควบคู่ไปกับการคิด จึงจะทำให้การอ่านมีผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง

ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น สุภากร ราชากรกิจ (2532: 1) ได้กล่าวไว้ว่า “เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักอ่านในลักษณะเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งต้องอาศัยเนื้อหาจากการอ่านมาแสดงความคิดเห็น เพื่อพิจารณาความเที่ยง ความตรง ความลำเอียง ความจริงหรือความเท็จ การอ่านขั้นนี้จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์และความคิดที่กว้างขวางลึกซึ้ง” การเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนอาจยังไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างจริงจัง ดังที่ โกวิท ประวาลพุกฤษ์ (2535: 6) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการสอนอย่างมีวิจารณญาณของครู สรุปได้ว่า การเรียนการสอนอ่าน ครูยังคงรูปแบบการสอนอ่านแบบสรุป ไม่ใช่เทคนิคและกระบวนการทางความคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์

จากการประเมินภายนอกในปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน ผลปรากฏว่า มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งยังไม่เพียงพอผู้รายงานเห็นว่าควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในระดับสูง โดยเปลี่ยนแปลงกลวิธีการสอน และเลือกใช้สื่อการสอนอ่านที่เหมาะสม ตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อที่จะพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสามารถในการอ่านถึงระดับมี วิจารณ์ญาณ ในการสอนการอ่านนั้น สุนันทา มั่นเสกวิทย์ (2527: 7) ได้แนะนำแนวทางแก้ไขว่า “ครูต้องนำความรู้ในด้านจิตวิทยาพัฒนาการด้านการอ่าน โดยเฉพาะนิทานพื้นบ้านมีความเหมาะสมจะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมกิจกรรมการอ่าน เนื่องจากนิทานพื้นบ้านมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนอันจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความอยากรู้ อยากรเรียน กรมวิชาการ (2535: 32) ได้เสนอข้อคิดไว้สรุปได้ว่าหนังสือที่เหมาะสมสำหรับนำมาจัดส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนได้แก่ หนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีและศีลธรรม ให้มีความรู้ มีคติและสารประโยชน์ บุญยง ทองมี (2536: 46) ได้กล่าวสนับสนุนการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า นิทานมีคุณสมบัติดึงดูดความสนใจของมนุษย์ตลอดมา เพราะเป็นเรื่องของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเข้าใจได้ทุกยุคทุกสมัย เป็นเรื่องที่มีการขึ้นต้น ดำเนินเรื่อง ลงท้าย มีความสมบูรณ์ในตัวเอง นิทานสร้างความรู้สึกรู้สึกให้เกิดคุณธรรมในจิตสำนึก สนองความปรารถนาที่ไม่อาจมีได้ในชีวิตจริง และ ส่งเสริมจินตนาการอันเป็นความสุขอย่างหนึ่งของคนเรา อีแกน (Egan, 1983: 228) ได้นำนิทานพื้นเมือง มาใช้ในการสอนอ่าน ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัจฉิมภาพ อภิการ์ตัน (2540: บทคัดย่อ) ซึ่งได้นำนิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลปรากฏว่าคะแนนก่อนฝึกและหลังฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อการสอนอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระ

2.1 เพื่อสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

2.2 เพื่อทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษา ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 550 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พิจารณาจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมาได้เกรด 3 และ 4 เป็นเด็กเก่ง เกรด 2 เป็นเด็กปานกลาง และเกรด 1 เป็นเด็กอ่อน จากนั้นจึงมีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบฝึกเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน

3.2.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

3.3 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.4.1 แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี จำนวน 10 แบบฝึก

3.4.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากนิทาน พื้นบ้านจันทบุรี

3.5 นิทานพื้นบ้าน ที่นำมาใช้เป็นสื่อในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นนิทานพื้นบ้านจันทบุรี โดยกรมศิลปากร (2531: 107) แบ่งประเภทของนิทานตามเนื้อหา นิทานบันทึกเหตุการณ์ นิทานเล่าเรื่องสถานที่ นิทานเพื่อความบันเทิง นิทานพุทธศาสนา นิทานคติธรรม รวมทั้งหมด 10 เรื่อง

3.6 แบบฝึกหัดท้ายแบบฝึกการอ่าน เป็นคำถามปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก เรื่องละ 6 ข้อ และเป็นคำถามแบบอัตนัย เรื่องละ 1 ข้อ ในการสร้างใช้หลักของบลูม (Bloom, อ้างถึงใน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 143) โดยวัดความคิดพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ร้อยละ 40 และวัดความคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ร้อยละ 60

4. นิยามศัพท์

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้คำศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขต ดังนี้

“แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ” หมายถึง แบบฝึกที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีจำนวน 10 แบบฝึก โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี ทั้ง 10 แบบฝึก วัดความคิดขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้-จำ เข้าใจ นำไปใช้ ร้อยละ 40 และวัดความคิดขั้นสูง ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ร้อยละ 60

“การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ” หมายถึง การอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ในการตัดสินใจของผู้เขียน โดยพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือเพียงไร

“นิทานพื้นบ้านจันทบุรี” หมายถึง นิทานพื้นบ้านในจังหวัดจันทบุรี ที่ชาวบ้านเล่าสืบต่อกันมาโดยไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ถ่ายทอดด้วยคำพูด ซึ่งสุ่มเลือกตามลักษณะการจำแนก

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี โดยกรมศิลปากร (2531 : 107) เป็นนิทานที่มีเนื้อเรื่องสั้น ๆ ประกอบด้วยนิทาน บันทึกเหตุการณ์ นิทานเล่าเรื่องสถานที่ นิทานเพื่อความบันเทิง นิทานพุทธศาสนาและนิทานคติธรรม

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 10 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ของแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และใช้หาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึก

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

5.1 นักเรียนที่ได้รับการฝึกมีวิจารณญาณในการอ่านสูงขึ้น

5.2 ครูภาษาไทยได้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

5.3 ผู้บริหารได้แนวทางในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนของตนรวมทั้งโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

5.4 ครูและผู้สนใจมีแนวทางการสร้างแบบฝึกสำหรับพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับต่าง ๆ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นพื้นฐานในการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พจนานุกรม ฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1073) ได้ให้ความหมายของคำว่า วิจารณ์ว่า “วิจารณ์ หมายถึง ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้”

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ค่อนข้างมาก ซึ่งล้วนแต่มีลักษณะการให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกันดังนี้ ธิดา โมสิกรัตน์ และนภลัย สุวรรณธาดา (2531: 567) ได้กล่าวไว้สรุปว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง และประเมินค่า ได้ว่า ข้อความหรือเรื่องที่อ่านนั้น สิ่งใดเป็นใจความสำคัญ หรือใจความประกอบและแยกข้อเท็จจริง ออกจากความคิดเห็นได้ ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2532: 584) ได้กล่าวไว้ในการพัฒนาสมรรถภาพในการอ่านว่า “การอ่านโดยใช้ วิจารณ์ ประกอบด้วย ความเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง การรู้จัก ผู้เขียน การเข้าใจความสัมพันธ์ของ สารและการนำสารไปใช้ได้ พลิวัดย์ ปิยะเมธง (2533: 39) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การอ่านแบบ

วิเคราะห์เป็นการอ่านอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นความเข้าใจขั้นสูงสุดของการอ่าน โดยผ่านขั้นตอนความเข้าใจตามตัวอักษรแล้ววินิจฉัยเนื้อหา โดยอาศัยประสบการณ์ตรงและทางอ้อมรวมทั้งพื้นหลัง บางครั้งต้องอาศัยการค้นคว้าและวินิจฉัยประกอบจนในที่สุดประเมินค่าได้

นอกจากนี้ ประทีน มหาจันทร์ (2530: 17) พลิวัดย์ ปิยะเมธาง (2533: 39) สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 97) และอุดมพร พัสสถาน (2537: 15) ได้ให้ความหมายของการอ่านวิจารณ์-ญาณไว้ในแนวทางเดียวกันว่า เป็นการอ่านที่ละเอียด รอบคอบ เข้าใจความหมายทั้งโดยตรง และโดยนัย ใช้ความคิดวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่าของเรื่องที่อ่านได้อย่างต้องแท้

กล่าวโดยสรุป การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา วิเคราะห์ ใคร่ครวญในการตัดสินใจตัดสินความคิดของผู้เขียน โดยพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อประเมินค่า สิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือเพียงไร

1.2 ลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ นักการศึกษาได้แบ่งลำดับขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2533: 154-172) ได้นำลำดับขั้นตอนของ บลูม (Bloom) มาประยุกต์ใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยแบ่งลำดับขั้นตอนของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ 6 ขั้น ดังนี้ **ระดับขั้นรู้-จำ** ความหมายของคำยาก อธิบายคำจำกัดความของคำ ข้อความ และบอก เหตุการณ์สำคัญได้ **ระดับความเข้าใจ** บอกลำดับเหตุการณ์เข้าใจเนื้อเรื่อง สามารถสรุปและเล่าเรื่องของตนเองได้ **ระดับขั้นนำไปใช้** นำเหตุการณ์หรือประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน **ระดับขั้นวิเคราะห์** แยกองค์ประกอบย่อยของเรื่อง บอกความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบย่อย **ระดับขั้นสังเคราะห์** นำเรื่องที่อ่านไปเปรียบเทียบกับตำนาน สุภาษิต คติหรือ สถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ **ระดับประเมินค่า** พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รู้จักตัดสินพิจารณาคุณค่า ความประทับใจที่ได้รับจากการอ่าน

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2536: 12) ได้แบ่งลำดับขั้นตอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ สรุปได้ว่า มี 3 ระดับ คือ 1) อ่านได้ หมายถึง การอ่านเอาเรื่อง อ่านแล้วรู้เรื่องว่าเรื่องอะไร เป็นอย่างไรเกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่ เมื่อจำเรื่องได้ก็เข้าใจเรื่องทันที 2) อ่านเป็น หมายถึง การอ่านที่ต้องแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่าน เอาเรื่อง และ 3) อ่านเก่ง หมายถึง การอ่านขั้นวิจารณ์ การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการ

อ่านทั้ง 2 ระดับเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน ความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจเรื่องและข้อความที่ตนอ่านอีกต่อหนึ่ง

ลินชเล (นามแฝง 2537: 16) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสรุปได้ว่า เมื่ออ่านแล้วให้ทบทวนทำความเข้าใจและตีความในประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้เขียนกล่าวไว้แล้ว วิเคราะห์จุดเด่นของเรื่อง สังเคราะห์เปรียบเทียบความสำคัญ และประเมินค่าหาความถูกต้องในสิ่งที่อ่าน

จะเห็นได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้น คือ รู้จำ ความหมายของคำ ประโยค เข้าใจ ลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้

1.3 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงซึ่งนอกจากผู้อ่านจะใช้ สติปัญญา วิเคราะห์ ใคร่ครวญ ในการพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อประเมินค่าแล้ว ยังต้องอาศัยหลักเกณฑ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่ สมบัติ จำปาเงิน และ ลำเนียง มณีกาญจน์ (2531: 69) ได้กล่าวถึง หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า ผู้อ่านต้องพิจารณาความถูกต้องของภาษา ความต่อเนื่องของประโยคความหมายและความต่อเนื่องของเรื่องราว สอดคล้องกับ สนิท ตั้งทวี (2536: 157-158) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านต้องพินิจความถูกต้องของภาษา เพราะภาษาที่ไม่ถูกต้องย่อมมีผลต่อความคลาดเคลื่อนจากความหมายอันแท้จริง ต้องพินิจดูความต่อเนื่องของประโยคและความหมาย แยกความรู้ออกมาจากความคิดและความรู้สึก ดูความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่างที่นำมาประกอบว่า มีความจริงเพียงไร สมเหตุสมผลหรือไม่ และประเมินค่าสำคัญของความจริง อันได้แก่ความรู้ ความคิดและความรู้สึก พิจารณาความเป็นไปได้ของความคิดเห็นของผู้เขียนโดยเปรียบเทียบกับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา และพิจารณาว่าผลที่ได้จากการประเมินนั้น ทำให้เราเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นหรือไม่ นอกจากนี้ พาเนส (Panes, 1971 อ้างถึงในสุพัฒน์ สุขมลสันต์ 2537: 210) กล่าวถึงหลักการอ่านสรุปว่า ผู้อ่านจะต้องพยายามแยกสิ่งที่อ่านให้ได้ว่า อะไรคือข้อเท็จจริง (facts) และอะไรคือความคิดเห็น (opinions)

กล่าวโดยสรุป หลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น จะต้องพิจารณาโครงสร้าง เนื้อหา ภาษา แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น ประเมินความคิด ความรู้สึกรู้สีกของผู้เขียนได้ อย่างมี เหตุผล

1.4 ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมี ประโยชน์อย่างมากในชีวิตประจำวัน เนื่องจากปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนความรู้สึกรู้สีกที่แตกต่าง ๆ ผู้อ่านจึง ต้องอาศัยวิจารณญาณในการพิจารณาตัดสินประเมินค่าสิ่งที่ได้พบเห็น ดังที่ สจุนด์ พนาปวุฒิกุล (2528: 180) ได้กล่าวถึงประโยชน์ดังกล่าวสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณทำให้ผู้อ่าน เข้าใจสภาพการณ์ในปัจจุบันและสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ ทั้งยังสามารถสนองความกระหาย ใใครรู้ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเพื่อความสงบสุขของจิตใจ ส่วน สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531: 7) ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า เป็นการอ่านที่มีประโยชน์ต่อการ ดำรงชีวิต ทำให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวาง สามารถวินิจฉัยข้อผิดและข้อถูกได้อย่างมี ประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ บุษผา ญาณจันทร์ (2538: 13) ได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์อย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เพราะการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ เป็นการประเมินคุณค่าพิจารณาว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดควรไม่ควร ทำให้มีความรู้ กว้างขวาง สามารถแก้ปัญหาได้ จึงทำให้ผู้นั้นดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี มีความสุข

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีประโยชน์ยิ่งต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน เพราะ ทำให้ ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ประเมินค่า สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถ่องแท้ และสามารถนำ ประโยชน์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีความสุข

2. ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีทฤษฎีและรูปแบบ ดังนี้

2.1 ทฤษฎีการอ่าน การอ่านเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง การเรียนการ สอนอ่านจะเกิดผลสูงสุด ผู้สอนต้องเลือกทฤษฎีการอ่านที่เหมาะสม ทฤษฎีการอ่านมีหลาย ทฤษฎีดังจะนำมากล่าว ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527: 108-110) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ 3 ทฤษฎี สรุปได้ดังนี้ คือ **ทฤษฎีการอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้** ซึ่งเชื่อว่าการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า

และการตอบสนองโดยการเสริมแรงที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น **ทฤษฎีการอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ** เชื่อว่า พฤติกรรมทุกอย่างประกอบด้วย ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การสะสมความรู้ การนำความรู้ไปใช้ และ **ทฤษฎีพัฒนาการ** เชื่อว่าการเรียนรู้จะพัฒนาไปตามความเจริญของแต่ละวัย จะมีการเรียนรู้หรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ

สุพัตน์ สุกมลสันต์ (2537: 165) ได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านจากนักการศึกษาของต่างประเทศ สรุปได้ว่า ในขณะที่บุคคลอ่านเนื้อเรื่อง จะเกิดกลไกทางสมอง 2 อย่างขึ้นในสมองของผู้อ่าน คือ กระบวนการเลือกเก็บข้อความจากเนื้อเรื่องเข้าสู่ความจำ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมกับสิ่งเร้าใหม่หรือข่าวสาร ทั้งนี้ เพราะข้อความที่อ่านจะเป็นแนวทางชี้แนะให้ผู้อ่านทำความเข้าใจถึงสิ่งที่อ่าน ด้วยการเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่เดิม ในการอ่านผู้อ่านจึงไม่เป็นเพียงผู้รับเรื่องที่อ่านเข้าไปสู่สมองเท่านั้น แต่จะต้องมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับข้อความที่อ่านตลอดเวลา การอ่านจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่านกับ ข้อความที่อ่านอยู่ขณะนั้น เป็นผลให้เกิดการอ่านอย่างมีความหมายและทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 128) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้คือ **ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม** ซึ่งอธิบายไว้ว่า เมื่อผู้อ่านอ่านสารแล้ว จะพยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิม และใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างความรู้ของ ออซูเบล (Ausubel, 1969 อ้างถึงใน ถิ่นหาทิพย์ สิงหะเนติ 2537: 25-26) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า ข้อมูลใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนได้รับ จะต้องมีความเกี่ยวข้องกันกับความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว

ดังนั้น การเลือกทฤษฎีการอ่านเพื่อมาใช้ในการพัฒนาการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ จะต้องสอดคล้องกับ**ทฤษฎีการอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้** ซึ่งเชื่อว่า การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยการเสริมแรงที่เหมาะสม จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น และ**ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม** ที่ว่าเมื่อผู้อ่านอ่านสารแล้วจะพยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิม และใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ อีกทั้งสอดคล้องกับ **ทฤษฎีโครงสร้างความรู้** ที่ว่า ข้อมูลใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนได้รับ จะต้องมีความเกี่ยวข้องกันกับความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเลือกใช้นิทานพื้นบ้าน จันทบูรมาพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะเป็นการ

สอดคล้องกับหลักสูตรที่เน้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสอดคล้องกับแนวคิดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีการอ่านที่เลือกมาดังกล่าว

2.2 รูปแบบการอ่าน การใช้รูปแบบการอ่านที่เหมาะสมในการพัฒนาการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้การอ่านบรรลุจุดประสงค์ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงรูปแบบของการอ่านที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังต่อไปนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527: 104) กล่าวถึงรูปแบบการอ่านของ เกรย์ (Gray) ที่เน้นทักษะการอ่านไว้ว่า “เมื่อผู้อ่านรับรู้คำ และเข้าใจความหมายจะอ่านประโยค และทำความเข้าใจเรื่องราวโดยจับใจความสำคัญของเรื่องได้ มีปฏิกิริยาและประเมินค่าความคิดของผู้เขียนได้ โดยอาศัยการผสมผสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าไว้ด้วยกัน”

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 130-132) ได้กล่าวถึงรูปแบบการอ่านซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิมไว้ สรุปได้ดังนี้ รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเข้าใจสารที่อ่านของ เคนเนธ เอส กูดแมน (Kenneth S. Goodman) ซึ่งมีแนวคิดที่เมื่อผู้อ่านรับรู้ข้อความในสารแล้วจะทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดโดยจัดเรียงลำดับให้ถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนได้ รูปแบบการอ่านในลักษณะนี้เน้นความสำคัญของผู้อ่านและสารที่อ่านให้มีความเหมาะสมกันเพื่อจะได้รับรู้และเข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้อง และรูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ บน-ล่างของ คลิฟฟอร์ด แอล บุษ และมิลเดรด เอช ฮูบเนอร์ (Clifford L. Bush and Mildred H. Huebner) ซึ่งมีแนวคิดที่สมองของผู้อ่านต้องทำความเข้าใจเรื่องราวที่ปรากฏในสาร รวมทั้งพิจารณาคุณค่า และประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับ ต่อจากนั้นจึงวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของประโยค หน้าที่ ชนิด และความหมายของคำ คำว่า “บน” จึงหมายถึงสมองของผู้อ่าน ส่วนคำว่า “ล่าง” จึงหมายถึงคำที่ปรากฏอยู่ในสาร

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการสอนอ่านที่เหมาะสมกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ รูปแบบที่เน้นทักษะการอ่าน รูปแบบการสอนอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเข้าใจสาร และ รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบน-ล่าง เนื่องจากทั้ง 3 รูปแบบ มีลำดับขั้นการอ่านที่สอดคล้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ต้องมีความรู้ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

3. จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ กระบวนการอ่านและจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ดังนี้

3.1 กระบวนการอ่าน การอ่านเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ที่มีความสลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายหลายส่วน ดังนี้

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526: 214-215) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านสรุปได้ว่า กระบวนการอ่านมีอยู่ 4 ขั้น ซึ่งเกิดติดต่อกันอย่างรวดเร็ว และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ขั้นแรก การสัมผัสโดยใช้สายตาจ้องดูหนังสือ ขั้นที่สองเป็นการรับรู้รูปร่างลักษณะของคำ ถ้าเป็นคำที่เคยเห็นมาก่อนก็จะเชื่อมโยงเสียงกับความหมายคำซึ่งเป็นขั้นสำคัญของการอ่าน ขั้นที่สาม การเข้าใจความหมายของคำ วลี หรือประโยคที่อ่าน ซึ่งบางครั้งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยตีความ และขั้นที่สี่ การใช้ประโยชน์จากการอ่าน การอ่านจะต้องมีความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านแล้วสามารถพินิจพิเคราะห์ ข้อความที่อ่านได้ หรือ นำเรื่องราวไปพูด เขียน หรือเล่าเรื่องได้ถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านเกิดความเจริญงอกงามทางภาษา

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2529: 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านว่า “การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่ต้องอาศัยกลไกการเรียนรู้และสมองตีความ เรียบเรียงข้อมูลที่อ่านเข้าไปให้กลายเป็นความรู้ ความจำ ความชำนาญการ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ” สอดคล้องกับ รัชนี สุจินทร์รัตน์ (2531: 111) ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการอ่านว่ามี 2 ขั้น สรุปได้ว่า ขั้นที่ 1 การรับภาพ ได้แก่การมองเห็นตัวหนังสือ แล้วอ่านออกเป็นคำ วลี ประโยค ขั้นที่ 2 เป็นการแปล ความหมายของคำ ข้อความ และเรื่องราวที่อ่าน ส่วนถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2536: 529-533) แบ่งไว้ว่ามี 4 ขั้น ซึ่งสรุปได้ว่า ขั้นแรก การรู้จักคำ คือ รับรู้ความหมายของถ้อยคำตามตัวอักษร ขั้นที่สอง เป็นการเข้าใจความหมายของสาร ขั้นที่สาม ผู้อ่านใช้วิจารณญาณตัดสินสารนั้นโดยใช้ประสบการณ์การอ่านและประสบการณ์ชีวิต ร่วมกับความรู้ ความเข้าใจ ที่สะสมมาแต่เดิมและขั้นสุดท้าย การรวบรวมความคิดว่า อ่านแล้วเข้าใจเพียงใด

กล่าวโดยสรุป การอ่านเป็นกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องระหว่างสายตากับสมอง ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ การเข้าใจความหมาย โดยใช้ความคิดและประสบการณ์เดิมช่วยแปลความ ถ่ายโยงความและประมวลความในระดับต่าง ๆ

3.2 จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้ได้ผลดี ต้องคำนึงถึงทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งนักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายคน ได้แสดงแนวคิดไว้ ดังนี้

ฟิสก์และแมดดี (Fiske and Maddi อ้างถึงในพรณี ช. เจนจิต 2528: 261-264) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการตื่นตัว ที่จะนำมาใช้ในการสอนและสร้างแบบฝึกการอ่านสรุปได้ว่า 1) สิ่งเร้าที่มีความหมาย มีความแปลกใหม่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในบทเรียน 2) การเปลี่ยนอิริยาบถและพฤติกรรมของนักเรียนจะช่วยปรับระดับความตื่นตัวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และ 3) บทเรียนที่มีความยาก ง่ายพอเหมาะจะช่วยให้การตื่นตัวอยู่ในระดับปานกลาง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2528: 182) และ สุจริต เพียรชอบ (2530: 137-145) กล่าวถึงกฎการเรียนรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์น ไคค์ (Thorndike) ซึ่งประยุกต์ใช้กับกฎแห่งการฝึกหัด เพื่อใช้ในการสร้างแบบฝึกการอ่าน สรุปได้ว่า สิ่งใดที่มีการฝึกบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญและแม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีกฎแห่งผล คือการให้ผู้เรียน มีโอกาสทราบ ผลการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้ทราบที่ถูกต้องที่ผิด และแก้ไขข้อบกพร่องได้ และหลักการเสริมกำลังใจ คือ เมื่อผู้เรียนได้รับการเสริมกำลังใจทางบวก จะมีความมั่นใจในการทำงาน แบบฝึกที่สร้างขึ้นต้องให้นักเรียนมั่นใจว่าตนทำได้ จึงจะประสบผลสำเร็จในการทำงาน

ภิญญาพร นิตยประภา (2534: 23-24) ได้กล่าวถึงปัจจัยในการเรียนรู้ สรุปได้ว่าการเรียนรู้ของเด็กขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ ตัวของเด็ก ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมทางร่างกาย ความพร้อมทางสมอง ความพร้อมทางอารมณ์ ความพร้อมทางวิชาการ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ ทำให้เด็กเกิดความสนใจ และยินดีที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2536: 65-82) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ สรุปได้ว่า นอกจากจะคำนึงถึงความพร้อมแล้ว ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อจะได้ทราบพื้นฐาน และความสามารถในการอ่าน อันจะเป็นประโยชน์ในการมอบหมายงาน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงสายตา เพราะสายตาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ คนที่ช่วงสายตากว้างจะอ่านได้เร็ว การอ่านไม่ควรย้อนกลับและในขณะที่อ่านยังต้องคำนึงถึงทำนองและการจับหนังสือ การเปิดหนังสือ ทำเสียงพิมพ์ ทำปากขมูขมิบใช้นิ้ว หรือดินสอชี้ตามตัวอักษร จะทำให้การอ่านไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

กล่าวโดยสรุปการเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะประสบความสำเร็จได้ ครูผู้สอนควรใช้ทฤษฎีการเรียนรู้อื่นได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ ทฤษฎีการตื่นตัวของฟิสค์และแมคคีย์ สามารถนำมาใช้ในการสอนและการสร้างแบบฝึกเพื่อจะนำไปพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้แก่ หลักสูตรเกี่ยวกับการอ่านและความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

3.3.1 หลักสูตรเกี่ยวกับการอ่าน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีลักษณะเป็นกรอบ ทิศทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีแนวคิดเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษา เพื่อพัฒนาความคิด ขณะเดียวกันเน้นการรักภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดี อ่านวรรณคดี และวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิต เข้าใจ สภาพสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ

การจัดหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้นำแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มภาษาไทย และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อจัดการเรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด มีการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนภาษาไทยไว้ว่า “เมื่อจบหลักสูตรแล้วควรจะสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และ พูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย” นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อจบช่วงชั้นที่ 4 ว่า “ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ อ่านอย่างมี วิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ ตีความ แปลความ และขยายความ เรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน...”

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กล่าวถึงทักษะการอ่าน ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง รักและสนใจอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์การอ่าน

2. สามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินค่า เรื่องที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์และความรู้จากการอ่านหนังสือที่หลากหลายเป็นพื้นฐาน การพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ รวมทั้งคุณค่าทาง วรรณคดี และสังคม โดยใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ อย่างหลากหลายเป็นเครื่องมือ พัฒนา สมรรถภาพการอ่านและการเรียนรู้

นอกจากนี้ สื่อการอ่านนั้นต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาติ หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพราะการศึกษามีหน้าที่ประการหนึ่งคือถ่ายทอดวัฒนธรรม (cultural transmission) หรือเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) อีกทั้งเพื่อตอบสนองความแตกต่างของนักเรียนในแต่ละท้องถิ่น ดังที่ ชูศรี สุวรรณโชติ (2536: 155-156) ได้กล่าวถึงจุดเน้นของหลักสูตรที่สำคัญประการหนึ่ง สรุปได้ว่า “ส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร โดยคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลายของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกันในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละ ท้องถิ่นได้รับประโยชน์รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพันกับท้องถิ่นของตนอีกด้วย” นอกจากนี้ ประเวศ วะสี (2536: 17) ก็ได้กล่าวว่า “รัฐบาลและสาธารณะ ควรทำความเข้าใจความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมสนับสนุนให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษาของชาติ”

สรุปได้ว่า การเลือกสื่อในการสอนและฝึกการอ่านจะต้องสนองตอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับนั้นที่เน้นถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ นอกจากนั้นการเลือกรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึก ครูควรศึกษาถึงความ สนใจในการอ่านของนักเรียน เพื่อที่จะได้จัดหา เรื่องที่ตรงกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องนี้ จินตนา ไบกาชยี่ (2534: 1) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เนื้อเรื่องที่จะนำมาให้นักเรียนฝึกอ่านนั้นควรมีความหลากหลายและเรื่องที่น่าสนใจเลือกมาให้ให้นักเรียนอ่านนั้น ควรให้ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน และมีความยากง่ายเหมาะกับผู้อ่านในวัยนั้นด้วย สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2532: 152) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูสอนอ่าน สรุปได้ว่า ในการสอนอ่านครูจำเป็นต้องหาความยากง่าย

ของเอกสารและหนังสือเรียนที่จะนำมาใช้กับนักเรียนด้วย เพื่อจะได้เลือกเอกสารและหนังสือให้เหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

ปีอาเรต์ (Piaget, อ้างถึงใน ปรีชา วิหคโต 2537: 146) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ จากแรกเกิดจนถึงวัยผู้ใหญ่ สรุปได้ว่าพัฒนาการของมนุษย์มี 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว ขั้นการคิดก่อนเหตุผล ขั้นการคิดแบบมีเหตุผลเชิงรูปธรรม และขั้นการคิดแบบมีเหตุผลเชิงนามธรรม นักเรียนมัธยมศึกษาเป็นผู้ที่มีสติปัญญาอยู่ในระดับที่ 4 คือ สามารถคิดแบบมีเหตุผลเชิงนามธรรม แนวคิดของปีอาเรต์ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสื่อให้เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษา เน้นสื่อที่อ่านแล้วสามารถคิดแบบมีเหตุผลเชิงนามธรรม หมายถึงสื่อที่ไม่เน้นข้อเท็จจริงหรือความจำ แต่เป็นสื่อที่เน้นการคิดเชิงวิเคราะห์ ให้นักเรียนอ่านอย่างไร้ครวญ และตัดสินใจ ประเมินค่าด้วยความคิดของตนเอง

สรุปได้ว่า การเลือกเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึกการอ่านควรเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและต้องคำนึงถึงความสนใจของนักเรียน ความสามารถและสติปัญญาของนักเรียน จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านรวมทั้งควรเป็นเรื่องที่มีความยากง่ายพอเหมาะกับระดับชั้นของนักเรียนด้วย

3.3.2 ความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ความสนใจของคนเราจะแตกต่างกัน ไปตามพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จะมีความสนใจ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

วรรณ บัวเกิด (2527: 1222) ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของเด็กวัยรุ่นว่า “อายุ 12 ปี เด็กหญิงชอบอ่านบันเทิงคดีเกี่ยวกับความรักมากขึ้น นอกจากนี้ยังเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ ส่วนสารคดีชอบเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ อายุ 13 ปี เด็กหญิงยังคงชอบอ่านบันเทิงคดีมากกว่าสารคดี และนิยมนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่มากขึ้น สารคดีจะไม่เน้นวิชาการ ชอบบันเทิงคดีที่เป็นบทร้อยกรอง เช่น บทละครในวรรณคดี อายุ 14 ปี เด็กหญิงยังคงชอบอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะเรื่องสะท้อนอารมณ์ และเรื่องที่แต่งเกินความเป็นจริง สารคดีที่อ่านจะเป็นเรื่องอาชีพ”

ชวีช ปุณโณทก (2527: 9-10) กล่าวถึงความสนใจของนักเรียนวัย 12 ปีขึ้นไป สรุปได้ว่า นักเรียนวัยนี้เริ่มแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งรอบ ๆ ตัว สนใจหนังสือเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ชีวิตสัตว์ดีกดาบรรพ์ ธรรมชาติ สารคดี เรื่องที่ส่งเสริมจินตภาพ ความกล้าหาญและส่งเสริมความรู้

ทวิศักดิ์ ญาณประทีป (2531: 51) ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของเด็ก ระดับมัธยมศึกษา สรุปได้ว่า เด็กหญิงชอบอ่านเกี่ยวกับชีวิตภายในบ้าน ในโรงเรียน เริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ และชอบอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพ ส่วน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (อ้างถึงใน วรรณภา พุ่มเจริญ 2534:4) ได้กล่าวถึงความสนใจของนักเรียนในระดับนี้ว่า “มีความสนใจในการอ่านอย่างกว้างขวางชอบเรื่องเกี่ยวกับวีรสตรี วีรบุรุษ เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม”

กล่าวโดยสรุป ความสนใจในการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จะสนใจอ่านเรื่องอย่างกว้างขวาง ทั้งเรื่องที่เป็นบันเทิงคดี นิยาย ซาบซึ้งใจ เรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพ เรื่องที่เกี่ยวกับวีรบุรุษ วีรสตรี เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ ท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม เรื่องเหล่านี้มักจะสอดแทรกอยู่ในนิทาน โดยเฉพาะเรื่องที่มาจากนิทานพื้นบ้านนั่นเอง

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน ได้แก่ ความหมายของนิทานพื้นบ้าน ประเภทของนิทานพื้นบ้าน และการใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อพัฒนาการสอนอ่าน ดังนี้

4.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518: 99-100) ได้อธิบายความหมายของนิทานพื้นบ้าน สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่ใช่ร้อยกรอง เป็นเรื่องที่เล่าด้วยปากสืบต่อมาช้านาน ต่อมาจึงมีการบันทึกไว้เป็นตัวหนังสือ และไม่ปรากฏชื่อผู้เล่าดั้งเดิมว่าเป็นใคร ซึ่งสอดคล้องกันกับ กิ่งแก้ว อัดถากร (2520: 12) ที่ได้อธิบายลักษณะของนิทานชาวบ้านไว้ว่า “เป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีจำนวนมากที่ได้รับการบันทึกไว้แล้ว”

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2531: 62) ได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้าน สรุปได้ว่า เป็นเรื่องที่ชาวบ้านผูกเรื่องขึ้นเล่าสู่กันฟังเป็นเวลาช้านานด้วยถ้อยคำธรรมดาโดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2537: คำนำ) กล่าวไว้ว่า “นิทานพื้นบ้าน เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยมาแต่อดีต เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สั่งสมมานาน โดยพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย เป็นผู้เล่านิทานพื้นบ้านให้ลูกหลานฟัง เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เป็นคนดีมี คุณธรรม กล้าหาญ ซื่อสัตย์ สุจริต เลือกรับเอาอาชีพที่ดี เป็นคนที่รู้จัก

เหตุผลและเลือกตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ฟังตนเองได้ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในชีวิต ตั้งแต่เริ่มรู้ความ”

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมานาน โดยไม่ปรากฏผู้แต่งและได้มีการจดบันทึกไว้ในเวลาต่อมา สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นและแสดงถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน

4.2 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น จะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ความคิด จึงได้มีผู้แบ่งนิทานโดยจัดเนื้อเรื่องที่มีลักษณะเดียวกัน ไว้เป็นประเภทเดียวกัน ดังนี้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518: 105-110) แบ่งนิทานตามรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท สรุปได้คือ นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องสมมติที่ค่อนข้างยาว มีฉากเป็นแดนฝันเนื้อเรื่องมีอิทธิฤทธิ์ จบเรื่องด้วยความสุข นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องอธิบายเหตุ ความเชื่อ สมบัติที่ฝังไว้ วิรบุรุษ คติสอนใจ นักรบ นิทานเทพนิยาย เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า นิทานเรื่องสัตว์ ประเภทสอน คติธรรม เล่าซ้ำหรือไม่รู้จบและนิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ นอกจากนี้ ยังได้แบ่งนิทานตามชนิดของนิทานออกเป็นนิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานชาวบ้านทั่วไป และนิทานตลกขบขัน

กรมศิลปากร (2531: 107-109) ได้จำแนกประเภทนิทานพื้นบ้าน ได้เป็น 5 ประเภท คือ นิทานบันทึกเหตุการณ์ นิทานเล่าเรื่องสถานที่ นิทานเล่าเรื่องเพื่อความบันเทิง นิทานพุทธศาสนา และนิทานคติธรรม สำหรับประคอง นิมมานเหมินท์ (2534: 60-68) ได้แบ่งนิทานพื้นบ้านไว้ 11 ประเภท คือ 1) นิทานมหัศจรรย์เป็นนิทานที่เกี่ยวกับนางฟ้า เทวดา บางเรื่องเป็นความมหัศจรรย์เหนือ ธรรมชาติ 2) นิทานชีวิต จะดำเนินเรื่องอยู่ในโลกของ ความจริง 3) นิทานวิรบุรุษ 4) นิทานประจำถิ่นเป็นเรื่องที่เชื่อว่าเกิดขึ้นจริง เพราะตัวละคร และสถานที่ บ่งบอกไว้ชัดเจน 5) นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ 6) เทวปกรณ์ เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปราภฏการณ์ ธรรมชาติ 7) นิทานสัตว์ 8) นิทานมุขตลก 9) นิทานศาสนา 10) นิทานเรื่องผี 11) นิทานเข้าแบบเป็นนิทานที่มีโครงเรื่อง มีความสำคัญเป็นรองของแบบสร้างเช่น นิทานลูกโซ่ นิทานไม่จบเรื่อง นิทานไม่รู้จบ

กล่าวโดยสรุป นิทานพื้นบ้านจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามภูมิศาสตร์
สิ่งแวดล้อม ความเชื่อ แต่ก็ยังสามารถจัดแบ่งประเภทของนิทาน โดยยึดหลักของเนื้อเรื่อง
คล้ายคลึงกันจัดไว้ประเภทเดียวกัน

4.3 การใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อพัฒนาการสอนอ่าน นิทานพื้นบ้านสามารถ
นำมาใช้เป็นสื่อในการสอนความรู้ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์
วัฒนธรรมประเพณี ช่วยสร้างความเข้าใจก่อให้เกิดคุณธรรมในจิตสำนึก และส่งเสริมจินตนาการ
ให้แก่ผู้เรียน ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2516: 99-100) และประคอง นิมมานเหมินท์ (2528:
107-110) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า นิทานช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้
จินตนาการซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นิทานนอกจากให้ความสนุกสนาน
เพลิดเพลินแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังจริยธรรม และรักษายุทธศาสตร์ของสังคมด้วย ทั้งยัง
ช่วยกระชับความสัมพันธ์ ลดความเกรงกลัว หรือเบียดเบียนผู้ใหญ่ นอกจากนี้เด็กบางคนอาจมี
ความรู้สึกอยากเล่นนิทานบ้าง ซึ่งจะทำให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนทั้งด้านความจำและการแสดงออก

วรรณภา พุ่มเจริญ (2534: 21) กล่าวถึงการใช้นิทานพื้นเมืองในการสอนอ่าน
สอดคล้องกับ จันทรา ด่านคงรักษ์ (2536: 26) สรุปได้ว่า นิทานพื้นเมืองจะทำให้เด็กมีความ
สนใจในการเรียน และเข้าใจเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่จัดให้ได้ง่ายขึ้น ที่จัดให้ได้ง่ายขึ้น และ
ยังได้ความรู้ด้าน วัฒนธรรม ประเพณีเพิ่มขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ บุษผา ญาณจันทร์ (2538:
22) ได้กล่าวว่า “การใช้นิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการอ่าน จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น
ในการอ่าน ได้รับความรู้ทางด้านวัฒนธรรม เห็นการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เข้าใจอารมณ์
ความคิด ความรู้สึก ช่วยสร้างสรรค์จินตนาการให้กว้างไกล จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะ
ทางภาษาเพิ่มขึ้น”

กล่าวโดยสรุป การใช้นิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอนอ่านจะทำให้
นักเรียนมีความ สนใจในการอ่าน มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีนิสัยรักการอ่าน ทำให้มี
โลกทัศน์ ชีวิตทัศน์ที่กว้างขวาง และยังได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดี
งามอีกด้วย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในประเทศไทย มีผู้ทำวิจัยไว้หลายคน โดยใช้สื่อพัฒนาการอ่านแตกต่างกัน ดังนี้

ปริศนา พุทธสุวรรณ (2527: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แบบฝึกกับไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนที่ใช้แบบฝึกจะมีผลสัมฤทธิ์ ทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึก และจากการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพ็ญศิริ มีปิ่น (2534: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาโดยใช้วรรณคดีสามก๊กพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิชัย จังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียน และนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหลังเรียนแตกต่างกัน ต่อมา เนาวรัตน์ สมร่าง (2536: บทคัดย่อ) ได้ใช้วรรณกรรมร่วมสมัยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหลังเรียนแตกต่างกัน

สวลี ชนะपालพันธ์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวดพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชำนาญสามัคคี จังหวัดระยอง” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ใช้แบบฝึก สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึก และจากการเปรียบเทียบคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มที่ไม่ใช้แบบฝึกคะแนนไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกการอ่านจากวรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ นั้น สามารถพัฒนาสมรรถภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้สูงขึ้น

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการสอนอ่าน วิไลวรรณ พุ่มเกษม (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้นิทานพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ห่มขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 76 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 38 คน กลุ่มควบคุม 38 คน ผลการวิจัยพบว่าสัมฤทธิ์ผลในการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และในปีเดียวกัน สุรนันทา สายคง (2530: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการใช้ นิทานพื้นบ้านภาคตะวันตกของประเทศไทย พัฒนาการอ่านในใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในตำบลกุยบุรี จังหวัดประจวบ-คีรีขันธ์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย 30 คน นักเรียนหญิง 30 คน ผลการวิจัย พบว่า สัมฤทธิ์ผลในการอ่านในใจ ของกลุ่มทดลองทั้งนักเรียนชายและหญิงสูงขึ้น และจันทรา ค่านคงรักษ์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ใช้นิทานพื้นเมืองในเขตการศึกษา 6 พัฒนาการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษา สูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้แบบทดสอบวृฒิปัญญา ผลการวิจัยพบว่าคะแนนหลังฝึกอ่านจับใจความของนักเรียน ทุกกลุ่มสูงขึ้น

บุบผา ญาณจันทร์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอยุธยาเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลวิจัยปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัจฉิมาพร อภิการ์ตน์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษา ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี” กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผล วิจัยปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บอสมา (Bosma, อ้างถึงใน จันทร่า ค่านคงรักษ์ 2535: 28) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงทดลองเพื่อกำหนดความเป็นไปได้ของการใช้นิทานพื้นเมือง เพื่อสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาของมลรัฐมิชิแกน (Michigan) ประเทศสหรัฐอเมริกา” กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 99 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม 50 คนและกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม 49 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าในการอ่านหลังจากใช้นิทานพื้นเมือง นอกจากนี้ยังพบว่านิทานพื้นเมืองสามารถทำให้นักเรียนสนใจวรรณกรรมมากขึ้น และควรสนับสนุนให้มีความสนใจนี้อยู่ตลอดเวลา

เอลเลน เอ็ม คอนราด (Elaine M. Konrad, อ้างถึงในปัจฉิมภาพ อัครรัตน์ 2540: 26) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะการคิด โดยใช้นิทานพื้นบ้านซึ่งแตกต่างกันจากหลายวัฒนธรรม” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่องต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันจากหลายวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่มีการบูรณาการมีการฝึกทักษะการคิดด้วยนิทานพื้นบ้านและเทพนิยายซึ่งมีความแตกต่างกันจากหลายวัฒนธรรม มีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนให้สูงขึ้นไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า การใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการสอนอ่าน สามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้สูงขึ้นได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

เพื่อให้การศึกษา เรื่อง การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทาน
พื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราช
ทิศ จังหวัดจันทบุรี บรรลุจุดวัตถุประสงค์ดังได้กล่าวมา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การทดลอง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราช
ทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 550 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองของแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณพิจารณาจากนักเรียนที่
มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมาได้เกรด 3 และ 4 เป็นเด็กเก่ง เกรด 2 เป็นเด็ก
ปานกลาง และเกรด 1 เป็นเด็กอ่อน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดย
การจับสลากนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 10 คน เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างในการทดลองใช้แบบฝึกเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทาน
พื้นบ้านจันทบุรี

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 10 แบบฝึก แต่ละแบบฝึกประกอบด้วยนิทาน
พื้นบ้านจันทบุรี 1 เรื่องและแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบ
อัตนัยให้เขียนตอบสั้น ๆ นิทานพื้นบ้านที่ใช้การฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้รายงานสร้างขึ้น 5
เรื่อง และผู้อื่นสร้างขึ้น 5 เรื่อง มีดังนี้

- แบบฝึกที่ 1 เรื่องสื่อทองคำที่บางสระแก้ว (อรรถา วังศ์ไพโรจน์ 2539: 6)
- แบบฝึกที่ 2 เรื่องคันกระบอกทองแก่เมืองจันท (อรรถา วังศ์ไพโรจน์ 2539: 12)
- แบบฝึกที่ 3 เรื่องกระต่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว (ผาสุก หั่นเจริญ 2537: 13)
- แบบฝึกที่ 4 เรื่องเขาแหลมสิงห์ (พุดชา นุสติ 2538: 10)
- แบบฝึกที่ 5 เรื่องสามเกลอขี้เมา (ผาสุก หั่นเจริญ 2537: 24)
- แบบฝึกที่ 6 เรื่องลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า (อรรถา วังศ์ไพโรจน์ 2539: 15)
- แบบฝึกที่ 7 เรื่องนายตนเอง (อรรถา วังศ์ไพโรจน์ 2539: 22)
- แบบฝึกที่ 8 เรื่องเขายาศรี (พุดชา นุสติ 2538: 21)
- แบบฝึกที่ 9 เรื่องทนายแก้ต่าง (ผาสุก หั่นเจริญ 2537: 19)
- แบบฝึกที่ 10 เรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ (อรรถา วังศ์ไพโรจน์ 2539: 18)

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากนิทานพื้นบ้านจันทบุรี มีวิธีการดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักการ จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดจุดเน้น การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนทั้งศึกษาวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.1.2 ศึกษาความสนใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วคัดเลือกนิทานพื้นบ้านจันทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนและความเหมาะสมกับเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญา การดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของนักเรียน จากที่มีผู้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยใช้หลักการแบ่งประเภทนิทานพื้นบ้าน ตามหลักของกรมศิลปากร (2531: 107) จำแนกนิทานพื้นบ้านจันทบุรีออกเป็น 5 ประเภทได้แก่ นิทานบันทึกเหตุการณ์ นิทานเล่าเรื่องสถานที่ นิทานเล่าเรื่องเพื่อความบันเทิง นิทานพุทธศาสนา และนิทานคติธรรม รวมนิทานทั้งหมด 15 เรื่อง การสุ่มเลือกนิทานในครั้งนี้ได้พิจารณาตามจำนวนของนิทานแต่ละประเภทซึ่งมีจำนวนไม่เท่ากัน สุ่มเลือกโดยใช้เกณฑ์ในการเลือกตามความสั้นยาวของเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน ได้ดังนี้ นิทานบันทึกเหตุการณ์ที่สุ่มมา 2 เรื่อง จากนิทาน 3 เรื่อง คือ เรื่องสื่อทองคำที่บางสระแก้ว และเรื่องคันกระบอก

ห้องแม่เมืองจันทน์ นิทานเล่าเรื่องสถานที่ที่สู้มา 3 เรื่อง จากนิทาน 4 เรื่อง คือ เรื่องเขาแหลมสิงห์ เรื่องเขาบายศรี และเรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ นิทานเล่าเรื่องเพื่อความบันเทิงสู้มา 2 เรื่อง จากนิทาน 3 เรื่อง คือ เรื่องกระต่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว และเรื่องสามเกลอสู้มา นิทานพุทธศาสนาสู้มา 1 เรื่อง จากนิทาน 2 เรื่อง คือ เรื่องลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า และนิทานคติธรรมสู้มา 2 เรื่อง จากนิทาน 3 เรื่อง คือ เรื่องนายตนเอง และเรื่องทนายแก้ต่าง รวมนิทานที่เลือกมาจำนวน 10 เรื่อง

3.1.3 สร้างแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง นิทานพื้นบ้านจันทบุรี ทั้ง 10 เรื่อง โดยใช้หลักการวัดผลตามวัตถุประสงค์ของบลูม (Bloom , อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 143) วัดวัตถุประสงค์ ขั้นต้น คือ ความรู้ – ความจำ ความเข้าใจและการนำไปใช้ร้อยละ 40 และวัดวัตถุประสงค์ขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 60 ลักษณะของแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง มีลักษณะเป็นข้อคำถาม ปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน และข้อคำถามแบบอัตนัย ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 4 3 2 และ 1 ตามลำดับความถูกต้องทุกแบบฝึกหัดมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน รวม 10 แบบฝึก เป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน

3.1.4 เขียนคำชี้แจงสำหรับครูและนักเรียน เขียนอธิบายวิธีการใช้แบบฝึกสำหรับครูผู้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน ใช้เวลาฝึก 10 ครั้ง

เกณฑ์ในการวัดผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณใช้หลักของบลูม (อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 1982: 143) ดังนี้

1. วัดความรู้-ความจำ อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง บอกคำจำกัดความ
2. วัดความเข้าใจ ความคิด ถ้อยคำ ประโยค เรียงตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
3. วัดการนำไปใช้ นำเหตุการณ์ ความรู้ แนวคิดจากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. วัดการวิเคราะห์ แยกรายละเอียดของแนวคิด บอกความเกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้องขององค์ประกอบ
5. วัดการสังเคราะห์ เป็นการนำสิ่งที่เรารู้มาสร้างสถานการณ์ใหม่
6. วัดการประเมินค่า พิจารณาเหตุผล ตัดสินคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง

3.1.5 นำแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ ความเหมาะสม ความตรงตามเนื้อหากิจกรรมการฝึกและข้อคำถาม แล้วนำแบบฝึกมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.1.6 นำแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีทั้ง 10 เรื่องที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน และด้านการวัดผล จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบ โดยใช้แบบประเมินแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นเกณฑ์ในการประเมิน นำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อความตรวจสอบความตรงของแบบฝึก และพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกคุณลักษณะที่ประเมินเฉลี่ยทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 0.987 (กัญจนา ลินรัตน์ศิริกุล 2537: 5) สำหรับคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนำมาจัดกลุ่มของคำตอบและผู้ศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ดังนั้นจึงถือได้ว่า แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำไปฝึกกับกลุ่มตัวอย่าง

3.1.7 นำแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1 คน ผลการทดลองใช้ พบว่าคะแนนทำแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง ทั้ง 10 แบบฝึกรวมกันได้ร้อยละ 61.00 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 1 คน

แบบฝึกที่	คะแนน	ร้อยละ
1	5	50
2	6	60
3	6	60
4	6	60
5	7	60
6	7	70
7	7	70
8	6	60
9	6	60
10	6	60
รวมเฉลี่ยร้อยละ 61.00		

3.1.8 นำแบบฝึกไปปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อจะนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 10 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึก

การพิจารณาประสิทธิภาพของแบบฝึก สามารถพิจารณาจากคะแนนการทดลองใช้แบบฝึก โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ ดังที่ ชัยขงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2521: 136) ได้เสนอเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพแบบฝึกไว้ สรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ สูงกว่า ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติศึกษา

เนื่องจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงตั้งเกณฑ์ประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจ

ช่วงคะแนน	ความหมาย
สูงกว่า 80	ดีมาก
70 - 79	ดี
60 - 69	ปานกลาง
50 - 59	อ่อน
ต่ำกว่า 49	อ่อนมากหรือตก

3.2 การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี

3.2.1 สร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนิทานพื้นบ้านจันทบุรี จำนวน 30 ข้อ โดยใช้หลักการวัดผลตามวัตถุประสงค์ของบลูม (Bloom 1972 อ้างถึงใน สุนนทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 143) วัดวัตถุประสงค์ขั้นต้น คือ ความรู้- ความจำ ความเข้าใจการนำไปใช้ ร้อยละ 40 วัดวัตถุประสงค์ขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 60 ข้อสอบทั้งหมดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.2.2 นำแบบทดสอบไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข

3.2.3 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลาง เพื่อสังเกตการตอบและข้อสงสัยของนักเรียน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อจะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินวิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนิทานพื้นบ้านจันทบุรี

4.2 นำแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน จำนวน 10 แบบฝึก ไปฝึกกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละแบบฝึกใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที โดยฝึกทีละแบบฝึก ภายหลังการฝึกแล้ว ตรวจให้คะแนน และเฉลยข้อที่ถูกต้องให้ทราบ จำนวนฝึกทั้งหมด 10 ครั้ง

4.3 ทดสอบหลังเรียน นักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ด้วยเครื่องมือชุดเดิม

4.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบฝึกการอ่านมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 การหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (กาญจนา ลินรัตน์ศิริกุล 2537: 5)

$$IOC = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum x$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน

ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

5.2 การหาค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) และความเชื่อมั่น (KR:20) ของแบบทดสอบ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531: 168)

$$p = \frac{RU+RL}{N}, \quad r = \frac{RU-RL}{N/2}$$

เมื่อ p หมายถึง ความยากง่าย

r หมายถึง อำนาจจำแนก

RU หมายถึง จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง

RL หมายถึง จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน

N หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$\text{และ } r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\bar{X}(k-\bar{X})}{s^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} หมายถึง ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

k หมายถึง จำนวนข้อทดสอบ

\bar{X} หมายถึง คะแนนเฉลี่ยผลการสอบ

s^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนน

5.3 วิเคราะห์การทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการหาค่าความถี่ และ หาค่าร้อยละ

5.4 วิเคราะห์หาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบค่า t (t-test แบบ Dependent) (บุญชม ศรีสะอาด 2538: 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{[N\sum D^2 - (\sum D)^2]}{N-1}}}$$

เมื่อ t หมายถึง ค่าสถิติ t ที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต
D หมายถึง ผลต่างของคะแนนแต่ละคู่
N หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้าน จันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 1 แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาได้นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านและด้านการวัดผลตรวจสอบความตรงของแบบฝึก นำผลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (ICQ) พบว่า ค่าดัชนีความ สอดคล้องทุกคุณลักษณะที่ประเมินเฉลี่ยทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 0.987 และเมื่อนำไปให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นพบว่าแบบฝึกอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมากเป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงนำแบบฝึกไปปรับปรุงแก้ไข และผ่านอาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้า อิสระแล้ว ซึ่งเป็นแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 10 แบบฝึก แต่ละแบบฝึกประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจันทบุรี 1 เรื่อง และแบบฝึกหัดทำเรื่องเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบอัตนัยให้เขียนตอบสั้น ๆ นิทานพื้นบ้านจันทบุรีที่ใช้แบบฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

แบบฝึกที่ 1 เรื่อง เสื่อทองคำที่บางสระแก้ว

แบบฝึกที่ 2 เรื่อง ดันกระบะกั๊กแก เมืองจันท

แบบฝึกที่ 3 เรื่อง กระจาดเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว

แบบฝึกที่ 4 เรื่อง เขาแหลมสิงห์

แบบฝึกที่ 5 เรื่อง สามเกลอจี๊เมา

แบบฝึกที่ 6 เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า

แบบฝึกที่ 7 เรื่อง นายตนเอง

แบบฝึกที่ 8 เรื่อง เขาบายศรี

แบบฝึกที่ 9 เรื่อง ทนายแก้ต่าง

แบบฝึกที่ 10 เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณ

เมื่อทำการศึกษาโดยนำแบบทดสอบก่อนเรียนวัดผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างแล้วฝึกโดยใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 10 แบบฝึก หลังจากนั้นจึงใช้แบบฝึกชุดเดิมวัดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ผลการศึกษา พบว่า แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมและนักเรียนที่ผ่านการฝึกมีความก้าวหน้าในการอ่านสูงกว่าก่อนผ่านการฝึก

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ดังตารางที่ 4.1

2.1 ผลการทำแบบฝึกหัดท้ายแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 4.1 ผลการทดลองใช้แบบฝึกหัด 10 แบบฝึกท้ายแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

แบบฝึกที่	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
1	10	6.00	60.00
2	10	6.00	60.00
3	10	7.00	70.00
4	10	7.00	70.00
5	10	6.00	60.00
6	10	7.00	70.00
7	10	7.00	70.00
8	10	7.00	70.00
9	10	7.00	70.00
10	10	8.00	80.00
คะแนนเฉลี่ยรวม 68.00			

จากตารางที่ 4.1 พบว่า แบบฝึกที่ 10 มีคะแนนสูงสุด รองลงมาได้แก่ แบบฝึกที่ 3, 4, 6, 7, 8 และ 9 ส่วนแบบฝึกที่ 1, 2 และ 5 เป็นแบบฝึกที่ทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุด เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกแบบฝึก ปรากฏว่าได้ร้อยละ 68.00

2.2 ผลคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการใช้แบบฝึก ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลคะแนนและการวิเคราะห์หาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดย การทดสอบ t-test แบบ Dependent

คนที่	คะแนนก่อนการฝึก	คะแนนหลังการฝึก	ผลต่างของคะแนน (D)	ผลต่างของคะแนน แต่ละตัวยกกำลังสอง (D ²)
1	18	23	5	25
2	15	22	7	49
3	20	18	-2	4
4	16	24	8	64
5	17	22	5	25
6	15	22	7	49
7	18	22	4	16
8	19	23	4	16
9	18	19	1	1
10	16	20	4	16
เฉลี่ย	17.20	21.50	$\sum D = 43$	$\sum D^2 = 265$

หมายเหตุ จากการคำนวณพบว่า $t = 4.558$ (t จากคำนวณ) และที่ $\alpha = .01$, $df = 9$, การทดสอบ ทิศทางเดียว เปิดตารางพบว่า $t = 2.821$ (t จากตาราง) ดังนั้นค่า t จากการคำนวณ มากกว่าค่า t จากตาราง จึงสรุปว่าคะแนนหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและ
หลังเรียน

คะแนน	N	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{x})	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	10	172	17.20	43	265	4.558**
หลังเรียน	10	215	21.50			

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน นักเรียนทำคะแนนสอบก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 17.20 และหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 21.50 ค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 4.558 ส่วนค่า t จากตาราง มีค่าเท่ากับ 2.821 นั่นคือ t คำนวณ มีค่ามากกว่า t ตาราง แสดงว่าความก้าวหน้าในการอ่านก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการศึกษารั้งนี้ เรื่องการสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

ประชากรในกรณีศึกษารั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 550 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พิจารณาจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ผ่านมาได้เกรด 3 และ 4 เป็นเด็กเก่งเกรด 2 เป็นเด็กปานกลาง และเกรด 1 เป็นเด็กอ่อน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 10 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบฝึกเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีดังนี้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 10 แบบฝึก แต่ละแบบฝึกประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจันทบุรี 1 เรื่อง และแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและแบบอัตนัยให้เขียนตอบสั้น ๆ

2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทาน
พื้นบ้านจันทบุรี

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ทดสอบก่อนเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยใช้แบบทดสอบก่อน
เรียนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากพื้นบ้านจันทบุรี

2. นำแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการ
สอนอ่าน จำนวน 10 แบบฝึก ไปฝึกกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละแบบฝึกใช้เวลาประมาณ
10 - 15 นาที โดยฝึกทีละแบบฝึก ภายหลังจากฝึกแล้วตรวจให้คะแนนและเฉลยข้อที่ถูกต้องให้
ทราบ จำนวนฝึกทั้งหมด 10 ครั้ง

3. ทดสอบหลังเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือชุดเดิม

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบฝึกการอ่านมาทำการ
วิเคราะห์ทางสถิติ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่าง โดย
การหาร้อยละของความถี่

2. วิเคราะห์ความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของ
กลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่า t (t -Dependent)

ผลการศึกษา

1. ผลการสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็น
สื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกคุณลักษณะที่ประเมินเฉลี่ยทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 0.987
ซึ่งแสดงว่า มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
เป็นสื่อในการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี

2.1 ผลการทดลองใช้แบบฝึก 10 แบบฝึก ท้ายแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
พบว่า แบบฝึกที่ 10 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ แบบฝึกที่ 3, 4, 6, 7, 8 และ 9 ส่วนแบบ
ฝึกที่ 1, 2 และ 5 เป็นแบบฝึกที่นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุด เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกแบบ
ฝึกปรากฏว่าได้รับร้อยละ 68.00 ซึ่งแสดงว่านักเรียนทำคะแนนจากแบบฝึกได้ปานกลาง

2.2 ผลการหาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี แสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อในการสอนอ่าน นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 17.20 และหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 21.50 ค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 4.558 ส่วนค่า t จากตารางมีค่าเท่ากับ 2.821 แสดงว่าความก้าวหน้าในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี ควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่าน มีความเหมาะสมสามารถใช้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี เพราะเป็นแบบฝึกหัดที่มีเนื้อหาตรงกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณ บัวเกิด (2527: 1222) ธวัช ปุณโณทก (2527: 9-10) และทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2531: 51) ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของนักเรียนวัยนี้ สรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จะ สนใจอ่านเรื่องอย่างกว้างขวาง ทั้งเรื่องที่เป็นบันเทิงคดี นิยายซาบซึ้งใจ เรื่องเกี่ยวกับอาชีพ เรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ วีรสตรี เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ ท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงเรื่องที่ดัดไปจากความจริง เรื่องเหล่านี้มักจะสอดแทรกอยู่ในนิทาน โดยเฉพาะเรื่องที่มาจากนิทานพื้นบ้าน

ผู้ศึกษาได้นำนิทานพื้นบ้านจันทบุรี มาสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยนำมาปรับให้มีความเหมาะสม ตรงตามเนื้อหากิจกรรมการฝึกและข้อคำถามตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน และด้านการวัดผล นอกจากนี้ท้ายเรื่องยังมีแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้น โดยยึดวัตถุประสงค์การอ่านของบลูม (Bloom, อ้างถึงใน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 143) ทำให้ได้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

2.2 การทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี

2.2.1 การหาค่าร้อยละของความถี่ คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกการอ่าน จำนวน 10 แบบฝึกของกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบฝึกทั้ง 10 แบบฝึกของกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบฝึกที่ 1 เท่ากับ 6.00 คะแนนเฉลี่ยของแบบฝึกที่ 10 เท่ากับ 8.00 คะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 10 แบบฝึกเท่ากับ 6.80 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยในแบบฝึกที่ 10 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในแบบฝึกที่ 1 แสดงว่าการฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้น และใช้แบบฝึกจำนวนครบ 10 ครั้ง สามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาที่ฟิสต์และแมคคิ (Fiske and Maddi อ้างถึงใน พรธณี ช. เจนจิต 2528: 261-264) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การฝึกหัดโดยให้นักเรียน ทำกิจกรรมซ้ำ ๆ กันจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และจดจำได้แม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528: 182) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์น ไคค์ (Thorndike) สรุปได้ว่า ภาษาเป็นทักษะหากได้มีการฝึกฝน และกระทำบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคล่องแคล่วและชำนาญชำนาญ

2.2.2 การหาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และ หลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน สูงกว่าคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นผลมาจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรีเป็นสื่อ ซึ่งตรงกับความสนใจของนักเรียนทั้งยังได้ แนวคิด ในการตอบคำถามแต่ละเรื่อง ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนต่อไปดังที่ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ และสุจริต เพียรชอบ (2530: 137 - 145) กล่าวถึงกฎการเรียนรู้ของธอร์น ไคค์ (Thorndike) สรุปได้ว่าการที่ให้นักเรียนได้ทราบว่า ตนประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด ด้วยการรับรู้คะแนนหรือ คำตอบทันที จาการเฉลยหลังการสอน หรือทำแบบฝึกจะเป็นแรงจูงใจให้อยากเรียนมากขึ้นฉะนั้นเมื่อ นักเรียนได้ทราบคะแนนของตนในการฝึกแต่ละแบบฝึก จึงช่วยเร้าให้เกิดความรู้สึกแข่งขันกับตนเองในแบบฝึกต่อไป โดยมีความพยายามในการอ่านให้ดีขึ้น ตามที่ ภิญญาพร นิตยประภา (2534: 23 - 24) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะช่วยให้นักเรียนอยากอ่านสรุปได้ว่า ความสนใจและความยินดี เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนอ่านได้รวดเร็วบังเกิดผลดี ดังนั้น ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนจึงมีความก้าวหน้าในการอ่านสูงขึ้น

นอกจากนั้น นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นนิทานท้องถิ่นของนักเรียนเอง จึงเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจ ใช้พัฒนาการอ่านในขั้นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณภา พุ่มเจริญ (2534: 21) จันทรา ด่านคงรักษ์ (2536: 26) และบุบผา ญาณจันทร์ (2538: 22) ที่กล่าวว่า นิทานที่อยู่ในท้องถิ่น

ของนักเรียนจะเป็นสื่อที่เร้าใจ ใช้พัฒนาการอ่านได้เป็นอย่างดี ดังนั้นนิทานพื้นบ้านจันทบุรี จึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นสื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนต่าง ๆ ในท้องถิ่นใกล้เคียง

3. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการสร้างและการทดลองใช้แบบฝึก เป็นแนวทางในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ เช่น แบบฝึกทักษะต่าง ๆ แบบเรียนด้วยตนเอง ชุดการสอน เป็นต้น

3.1.2 ครูผู้สอนควรเพิ่มชุดแบบฝึกให้มากกว่า 10 แบบฝึกเพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.1.3 ครูภาษาไทยควรนำแนวทางการสร้างแบบฝึกจากการฝึกครั้งนี้ ไปจัดทำแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้สอนนักเรียนในทุกระดับชั้น เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่จำเป็นต้องพัฒนาในทุกระดับชั้น

3.1.4 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนิทานพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นบ้าน มาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มาก

3.1.5 ควรมีการร่วมกันสร้างแบบฝึกทักษะให้หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพโดยโรงเรียนมีนโยบายการพัฒนาเพื่อสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้นักเรียนเรียนได้ด้วยตนเอง ผู้บริหารให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และกำลังใจแก่ผู้สอน ศึกษานิเทศก์ให้คำแนะนำการสร้างและพัฒนาทักษะ ผู้สอนเข้าใจกระบวนการฝึกทักษะ และฝึกทักษะนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ครูภาษาไทยควรมีการสำรวจเจตคติของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ที่มีต่อนิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดอื่น ๆ เพื่อจะได้เลือกเรื่องที่เหมาะสม มาใช้เป็นสื่อในการสร้าง แบบฝึก

3.2.2 ควรออกแบบวิธีการฝึกให้สัมพันธ์กันทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และใช้วิธีการที่หลากหลาย น่าสนใจ ทำท่ายความสามารถในการฝึกให้มากขึ้น

3.2.3 ควรมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิด การมีวินัยในตนเอง เป็นต้น

3.2.4 ควรมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยใช้สื่อในลักษณะอื่น ๆ เช่น เทปเสียง สื่อคอมพิวเตอร์ สื่อผสม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสว่างศ์ (2528) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ศรีเดชา
- กัญจนา ลินทร์ตันศิริกุล (2537) “การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย” เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนาเข้ม วิทยานิพนธ์ 1 แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน 16 ตุลาคม 2537 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (อีดสำเนา)
- กิ่งแก้ว อรรถากร (2520) *คติชนวิทยา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518) *คติชาวบ้าน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2535, 26 กันยายน) “ชี้ครุฑติดการสอนแบบสรูปรวบรัด เด็กเคยชินละทิ้งกระบวนการคิด” *เดลินิวส์* หน้า 6
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ (2537) *นิทานพื้นบ้านไทย* บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด
- จันทร์ดา ดานคงรักษ์ (2536) “การใช้นิทานพื้นเมืองในเขตการศึกษา 6 เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชัยวงศ์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ นครประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล (2521) *แบบสื่อการสอน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2536) “การพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย เล่มที่ 2* หน่วยที่ 9 พิมพ์ครั้งที่ 14 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2531) *การเขียนวรรณกรรมสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- ธวัช ปุณโณทก (2527) *แนวการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ธิดา โมสิกรัตน์ (2537) “การพัฒนาสมรรถภาพในการฟัง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 11-15* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นภลัย สุวรรณธาดา (2526) “การอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 1 เล่มที่ 2* หน่วยที่ 9 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- เนาวรัตน์ สมร่วง (2536) “การใช้วรรณกรรมร่วมสมัยพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บรรเทา กิตติศักดิ์ (2526) “การสอนหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย เล่มที่ 2 หน่วยที่ 13* นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญชม ศรีสะอาด (2538) *การวิจัยเบื้องต้น* มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2517) *ภาษาไทยที่ถูกลืม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- บุบผา ญาณจันทร์ (2538) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านอยุธยา เป็นสื่อในการสอนอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประคอง นิมมานเหมินทร์ (2534) “นิทานพื้นบ้านในประเทศไทย” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย 8* กรุงเทพมหานคร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประเทิน มหาจันทร์ (2530) *การสอนอ่านเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2531) *วัฒนธรรมพื้นบ้าน* กรุงเทพมหานคร สุทธิสารการพิมพ์
- ปริศนา พุทธสุวรรณ (2527) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองจอก กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปรีชา ช่างขวัญยืน (2525) *ศิลปะการฟังการอ่าน* กรุงเทพมหานคร วิชาการ
- ปัจฉิมพร อภิการ์ตัน (2540) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอุดรธานีพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ผกาศรี เข็นบุตร (2526) *ทักษะและความรู้ทางภาษา* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- พลีวัลย์ ปิยะเมธาง (2533) “กลวิธีเสริมสร้างประสิทธิภาพการอ่าน” *วารสารรัฐสมิแล* 1 (มกราคม-เมษายน) : 37-42
- พรรณี ชูทัย เจนจิต (2528) *จิตวิทยาการเรียนการสอน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์
- เพ็ญศิริ มีปิ่น (2534) “การใช้วรรณคดีเรื่องสามก๊ก พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กัญญาพร นิตยประภา (2534) *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- รัชณี สุจินทรรัตน์ (2531) *ทักษะการติดต่อสื่อสาร* ภาควิชาการบริหารการศึกษาพยาบาลและบริการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* (2546) กรุงเทพมหานคร สิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์
- ล้นชเล (นามแฝง) (2537) “กระบวนการอ่าน” *วารสารการอ่าน* 2 (มกราคม) : 26
- วรรณภา พุ่มเจริญ (2534) “การใช้นิทานพื้นเมืองอเมริกาใต้พัฒนาการอ่านในใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วรรณภา บัวเกิด (2527) “การเลือกหนังสือสำหรับวัยรุ่น” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การเลือกหนังสืออ่านสำหรับวัยรุ่น* เล่มที่ 3 หน่วยที่ 14 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิพุธ โสภวงศ์ (2527) “การเตรียมฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์ห้วงวิจารณ์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5* เล่มที่ 3 หน่วยที่ 15 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิไลวรรณ พุ่มเกษม (2530) “การใช้นิทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสริมทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536) *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สนิท ตั้งทวี (2531) *ศิลปะการสอนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- _____ (2536) *อ่านไทย* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

- สมนึก พวงกลิ่น (2530) “การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนตามคู่มือครู” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สวลี ชนะपालพันธุ์ (2536) “การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวดพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุกัญญา ศรีสืบสาย (2532) “การส่งเสริมการอ่าน” *สารพัฒนาหลักสูตร* (กุมภาพันธ์) : 58-60
- สุกุม เฉลยทรัพย์ (2531) *การส่งเสริมการอ่าน* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา วิทยาเขต
- สุจินต์ พนาปวุฒิกุล (2528) “คุณค่าของการอ่าน” *จันทร์เกษม* 186 (กันยายน-ตุลาคม) : 36-37
- สุจรีต เพียรชอบ (2531) *การพัฒนาการสอนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร โครงการพัฒนาการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรษ์ (2536) *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุนันทา มั่นเสกวิทย์ (2527) “การอ่านของนักเรียนมัธยม” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน* เล่มที่ 1 หน่วยที่ 3 กรุงเทพมหานคร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____. (2532) *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย* ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____. (2537) “วิธีสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน” ใน *เอกสารประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษา* เล่มที่ 4 หน่วยที่ 13 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุนันทา สายคง (2530) “การใช้นิทานพื้นเมืองภาคตะวันตกของประเทศไทยพัฒนาทักษะการอ่านในใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในตำบลกุกบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2538) *การวิเคราะห์ข้อทดสอบแนวใหม่ด้วยคอมพิวเตอร์* กรุงเทพมหานคร
บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด
- สุภากร ราชอาณาจักร (2532) “การวิเคราะห์ผลของระบบปฏิสัมพันธ์ในการพัฒนาการอ่านอย่างมี
วิจรรณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา” ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุมิตรา อังวัฒนกุล (2527) “จิตวิทยาการอ่าน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน*
เล่มที่ 1 หน่วยที่ 2 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อุดมพร พัสดาน (2537) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมี
วิจรรณญาณกับเจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อุทัย สุวรรณรักษ์ (2528) “การอ่านในกลุ่มเยาวชนไทย” *จันทร์เกษม* 86 (กันยายน-ตุลาคม) : 6-9
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา (2533) *หลักภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- เอกรินทร์ สีมหาศาล (2529) “การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพ” *จันทร์เกษม* (กันยายน-ตุลาคม) : 9
- Bloom, Benjamin S. *Handbook of Formative and Summative Evaluation of Student Learning*
New York: McGraw Hill Book Company, 1971
- Egan, Owen. “In Defense of Traditional Language: Folktales and Reading Texts.” *The Reading Teacher*. 36, December 1983, pp. 228-233.
- Elaine M. Konrad “Developing Thinking Skills with Folktale Variants from Several Cultures”
DAI-A 50/50, Nov 1989, p. 190.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาหนังสือแต่งตั้ง และรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ 0552.16 (บ)/ว88

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

26 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางอัจฉรา วงศ์ไพโรจน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เป็นสื่อในการสอนอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร 0-2503-2870

โทรสาร 0-2503-3566-7

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ชื่อ ผศ.กรรณา ลิ้มประเสริฐ
 สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
 วุฒิการศึกษา ศสม. (การสอนภาษาไทย มัธยมศึกษา)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ การทำแผนการจัดการเรียนรู้หนังสือส่งเสริมการอ่าน
 วรรณกรรมท้องถิ่นจันทบุรี
2. ชื่อ ผศ.สุเรขา สุพรรณไพบูลย์
 สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
 วุฒิการศึกษา ศสม. (ภาษาและวรรณคดีไทย)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านวรรณกรรมท้องถิ่นจันทบุรี
3. ชื่อ ผศ.ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์
 สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
 วุฒิการศึกษา ศสม. (การวัดผลการศึกษา)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ กรรมการที่ปรึกษางานวิจัยของเขตการศึกษา 12 และสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
4. ชื่อ ผศ.เน่งน้อย ดวงดารา
 สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
 วุฒิการศึกษา คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (การสอนภาษาไทย)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการสอนภาษาไทย หนังสือเสริมประสบการณ์วรรณกรรม
 และวรรณคดี

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกจำนวน 10 แบบฝึก

ตารางที่ 5 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกจำนวน 10 แบบฝึก

แบบฝึกที่	คุณลักษณะที่ประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ				IOC	IOCเฉลี่ย
		1	2	3	4		
1	1	+1	+1	+1	+1	1.00	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	
2	1	+1	+1	+1	+1	1.00	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	
3	1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.968
	2	+1	+1	+1	0	0.75	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แบบฝึกที่	คุณลักษณะที่ประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ				IOC	IOCเฉลี่ย
		1	2	3	4		
4	1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.968
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	0	0.75	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	
5	1	+1	+1	+1	+1	1.00	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	
6	1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.968
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	0	0.75	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แบบฝึกที่	คุณลักษณะที่ประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ				IOC	IOCเฉลี่ย
		1	2	3	4		
7	1	+1	+1	+1	+1	1.00	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	
8	1	+1	+1	+1	+1	1.00	0.968
	2	+1	+1	+1	0	0.75	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	
9	1	+1	+1	+1	+1	1.00	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

แบบฝึกที่	คุณลักษณะที่ประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ				IOC	IOCเฉลี่ย
		1	2	3	4		
10	1	+1	+1	+1	+1	1.00	1.00
	2	+1	+1	+1	+1	1.00	
	3	+1	+1	+1	+1	1.00	
	4	+1	+1	+1	+1	1.00	
	5	+1	+1	+1	+1	1.00	
	6	+1	+1	+1	+1	1.00	
	7	+1	+1	+1	+1	1.00	
	8	+1	+1	+1	+1	1.00	

จากตารางที่ 5 ค่า IOC เฉลี่ยของทุกแบบฝึก 0.987

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ	วิธีการปรับปรุงของผู้ศึกษา
1. ข้อคำถามส่วนใหญ่วัดความจำเนื้อเรื่อง	1. ปรับปรุงแก้ไขลักษณะของคำถามให้เป็นคำตอบที่วัดความสามารถในการวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าเรื่องที่อ่านให้มากขึ้น
2. ควรมีคำถามปลายเปิดทุกแบบฝึก	2. เพิ่มเติมคำถามปลายเปิดเพื่อให้เห็นการในการใช้วิจารณญาณในการทุกแบบฝึก
3. เนื้อหานิทานควรปรับปรุงภาษา	แก้ไขภาษาพูดให้เป็นภาษาเขียน
4. ไม่มีการบอกแหล่งที่มาของนิทาน	... แหล่งที่มาของนิทานไว้ท้ายเรื่อง

ภาคผนวก ค

แสดงคำร้องและการแสดงความคิดเห็นต่อแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
แบบฝึกที่ 1 - 10

ตารางที่ 6 แบบฝึกหัดที่ 1 เรื่อง เลือทองคำที่บางสระแก้ว

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	40	60			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	80	20			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	20	80			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	60	40			

จากตารางที่ 6 เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสม มีจำนวน
ดีมาถึงร้อยละ 80 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา
ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์อยู่ในระดับดีร้อยละ 80 รองลงมาคือ ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัย
ของผู้เรียนและเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
แบบฝึกที่ 1 เรื่อง เลือทองคำที่บางสระแก้ว อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 20 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี
คิดเป็นร้อยละ 40 – 80

ตารางที่ 7 แบบฝึกหัดที่ 2 เรื่อง ต้นกระบกท้องถิ่นเมืองจันท

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	40	60			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	40	60			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	60	40			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	80	20			

จากตารางที่ 7 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหามีจำนวนดีมากถึงร้อยละ 80 ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์อยู่ในระดับดีมากร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดีร้อยละ 60 เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสม อยู่ในระดับดีร้อยละ 60 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบฝึกที่ 2 เรื่องต้นกระบกท้องถิ่นเมืองจันท อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 8 แบบฝึกหัดที่ 3 เรื่อง กระจายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	60	40			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	40	60			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	80	20			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	40	60			

จากตารางที่ 8 ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์ มีจำนวนดีมากถึงร้อยละ 80 ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสมอยู่ในระดับดีร้อยละ 60 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ในระดับดีร้อยละ 60 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบฝึกที่ 3 เรื่อง กระจายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 9 แบบฝึกหัดที่ 4 เรื่อง เขาแหลมสิงห์

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	40	60			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	60	40			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	40	60			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	80	20			

จากตารางที่ 9 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา มีจำนวนดีมากถึงร้อยละ 80 เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อยความยาวและความยากง่ายพอเหมาะ ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60 ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์ อยู่ในระดับดีร้อยละ 60 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 4 เรื่อง เขาแหลมสิงห์ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 10 แบบฝึกหัดที่ 5 เรื่อง สามเกลอขี้เมา

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	80	20			
2. เนื้อหามีจำนวนไม่น้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	60	40			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	40	60			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	40	60			

จากตารางที่ 10 ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีจำนวนดีมากถึงร้อยละ 80 เนื้อหามีจำนวนไม่น้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา ข้อคำถามเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ในระดับดีร้อยละ 60 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบฝึกที่ 5 เรื่อง สามเกลอขี้เมา อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 11 แบบฝึกหัดที่ 6 เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	60	40			
2. เนื้อหามีจำนวนมากน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	20	80			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	40	60			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	80	20			

จากตารางที่ 11 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา มีจำนวนมากถึง ร้อยละ 80 ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา เนื้อหามีจำนวนมาก น้อย ความยาวและความยากง่ายพอเหมาะสมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 80 รองลงมาคือ ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์อยู่ในระดับดีร้อยละ 60

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 6 เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 20 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 80

ตารางที่ 12 แบบฝึกหัดที่ 7 เรื่อง นายตนเอง

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	60	40			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	40	60			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	80	20			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	60	40			

จากตารางที่ 12 ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์ มีจำนวนดีมาก ถึงร้อยละ 80 ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60 รองลงมาคือ ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 7 เรื่อง นายตนเอง อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 13 แบบฝึกหัดที่ 8 เรื่อง เขาบายศรี

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	60	40			
2. เนื้อหามีจำนวนไม่น้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	40	60			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	80	20			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	60	40			

จากตารางที่ 13 ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์มีจำนวนดีมาก ถึงร้อยละ 80 ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 และจำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา เนื้อหามีจำนวนไม่น้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60 รองลงมาคือ ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 8 เรื่อง เขาบายศรี อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 14 แบบฝึกหัดที่ 9 เรื่อง ทนายแก้ต่าง

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	60	40			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	40	60			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	80	20			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	60	40			

จากตารางที่ 14 ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์ มีจำนวนดีมาก ถึงร้อยละ 80 ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60 เช่นเดียวกัน เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่ายพอเหมาะสม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60 รองลงมาคือ ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 40 เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 9 เรื่อง ทนายแก้ต่าง อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60

ตารางที่ 15 แบบฝึกหัดที่ 10 เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณ

คุณลักษณะที่พิจารณา	ค่าร้อยละ		ระดับคะแนน		
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	40	60			
2. เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความยาว และยากง่าย พอเหมาะสม	80	20			
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์	40	60			
4. จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา	60	40			

จากตารางที่ 15 เนื้อหามีจำนวนเล็กน้อย ความ ยาว และยากง่ายพอเหมาะสม มี	จำนวนมากถึงร้อยละ 80 จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ใน ระดับดีมาก ร้อยละ 60 เป็นอันดับรองลงมา ได้รับความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเหมาะสมกับการ ใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60 ข้อ คำถามตรงตามจุดประสงค์ อยู่ในอันดับดี ร้อยละ 60 เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ จำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหา อยู่ใน ระดับดีร้อยละ 40 สรุปได้ว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบฝึกที่ 10 เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณ อยู่ในเกณฑ์ดี มาก คิดเป็นร้อยละ 40 – 80 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 20 – 60 สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรเพิ่มเติมภาพประกอบเนื้อหาในนิทาน เพื่อเพิ่มความ สนใจยิ่งขึ้น และควรมีการใช้คำภาษาถิ่นในนิทาน

ภาคผนวก ง

คู่มือชี้แจงสำหรับครูและนักเรียนเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คู่มือชี้แจงสำหรับครูและผู้เรียน เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความคิดรวบยอด

การอ่านที่มุ่งให้เกิดความคิดวิจารณ์ ควรเริ่มพัฒนาจากจุดมุ่งหมายทางความรู้ แบ่งเป็น 6 ระดับ ระดับแรก คือ จำความหมายของคำและเหตุการณ์สำคัญ ระดับที่สอง เข้าใจเรื่องราวและแนวคิดของเรื่อง ระดับที่สาม นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ทั้งสามระดับจึงเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของการอ่าน ที่ผู้อ่านควรมีความคิดขั้นพื้นฐาน เพื่อจะนำไปสู่ความคิดวิจารณ์ คือ ระดับที่สี่ วิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องที่อ่าน ระดับที่ห้า สังเคราะห์ด้วยการเทียบเคียงกับสถานการณ์อื่น ๆ และระดับที่หก ประเมินค่า คือการหาเหตุผล ข้อเท็จจริง ตลอดจนคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับการพัฒนาความคิดวิจารณ์ทั้ง 6 ชั้น จำเป็นต้องใช้กระบวนการสอนและการฝึก โดยมีคำถามเป็นเครื่องมือชี้แนะเพื่อเร้าให้นักเรียนค้นหาคำตอบ

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

เพื่อศึกษาเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้
2. ปฏิบัติตามลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ถูกต้อง
3. บอกหลักปฏิบัติในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ถูกต้อง
4. อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้าน

จันทบุรี จำนวน 10 เรื่อง ได้ถูกต้องอย่างน้อย ร้อยละ 60

เนื้อหา

1. ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญา วิเคราะห์ใคร่ครวญ ในการตัดสินใจความคิดของผู้เขียน โดยพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือเพียงไร
2. ลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีลำดับขั้นในการอ่านดังนี้

 - 2.1 จำความหมายของคำ ข้อความ หรือประโยค
 - 2.2 เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สรุปมโนทัศน์ของเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเล่าเรื่องได้
 - 2.3 นำเหตุการณ์และถ้อยคำ หรือประโยคที่ได้จากการอ่านไปเทียบเคียงหรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
 - 2.4 วิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดของเนื้อเรื่อง เช่น บุคลิกภาพของตัวละคร หรือลักษณะพิเศษที่ทำให้เกิดเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง
 - 2.5 สังเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ คติ สำนวน สุภาษิตที่เกี่ยวข้อง
 - 2.6 ประเมินค่า พิจารณาตัดสินข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น รวมทั้งคุณค่าเหตุผล และความประทับใจที่ได้รับจากการอ่าน
3. หลักปฏิบัติในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 - 3.1 นั่งในท่าสบาย ลำตัวตรง
 - 3.2 ระยะเวลาสายตาห่างจากหนังสือประมาณ 1 ฟุต
 - 3.3 ไม่เอียงคอ หรีดตา หรือสายหน้าตามบรทัด
 - 3.4 ไม่ทำปากขมุบขมิบ หรือออกเสียงขณะอ่าน
 - 3.5 กวาดสายตาตลอดบรรทัด ไม่มองย้อนกลับ
 - 3.6 ไม่ใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษร
 - 3.7 มีสมาธิและปฏิบัติตามลำดับขั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. นิทานพื้นบ้านจันทบุรี จากแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบฝึกหัดท้ายแบบฝึก จำนวน 10 เรื่อง ดังนี้
 - 4.1 เรื่องเสื้อทองคำที่บางสระแก้ว
 - 4.2 เรื่อง ต้นกระบกทองแก่ เมืองจันท

- 4.3 เรื่อง กระจ่างเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว
- 4.4 เรื่อง เขาแหลมสิงห์
- 4.5 เรื่อง สามเกลอจี๊เมา
- 4.6 เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า
- 4.7 เรื่อง นายตนเอง
- 4.8 เรื่อง เขาบายศรี
- 4.9 เรื่อง ทนายแก้ต่าง
- 4.10 เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของนักเรียน ดังนี้
 - 1.1 นักเรียนอ่านหนังสือทุกวันหรือไม่
 - 1.2 หนังสือที่นักเรียนอ่านเป็นหนังสือประเภทใด
 - 1.3 นักเรียนคิดว่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ลำดับขั้นการอ่าน และหลักการปฏิบัติการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม
3. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีการฝึก
4. ให้นักเรียนฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี โดยเริ่มฝึกตามลำดับตั้งแต่แบบฝึกที่ 1 ถึงแบบฝึกที่ 10 แต่ละแบบฝึกใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที
5. ภายหลังจากฝึกทุกครั้งให้นักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบ ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แผนภูมิความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
2. แผนภูมิตำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. แผนภูมิหลักปฏิบัติการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
4. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี จำนวน 10 แบบ

ฝึก

5. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินการเรียนรู้

การตอบคำถามท้ายแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 10 แบบฝึก ได้คะแนน
ทุกแบบฝึก ร้อยละ 60 ขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบฝึกที่เป็นคำถามแบบปรนัย ให้คะแนนข้อถูกข้อละ 1 คะแนน ข้อผิดข้อละ 0
คะแนน ส่วนคำถามแบบอัตนัยให้คะแนนมีค่าน้ำหนัก 4 3 2 และ 1 ตามลำดับความถูกต้องทุกแบบ
ฝึกมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน รวม 10 แบบฝึกเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน

เกณฑ์ในการวัดผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ใช้หลักของบลูม (อ้างถึงในสุนันทา
มันเศรษฐวิทย์ 1982: 143) ดังนี้

1. วัดความรู้-จำ อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่องบอกคำจำกัดความ
2. วัดความเข้าใจ ความคิด ถ้อยคำ ประโยค เรียงตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
3. วัดการนำไปใช้ นำเหตุการณ์ ความรู้ แนวคิดจากเรื่อง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. วัดการวิเคราะห์ แยกรายละเอียดของแนวคิดบอกความเกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้อง

ขององค์ประกอบ

5. วัดการสังเคราะห์ เป็นการนำสิ่งที่เรียนรู้มาสร้างสถานการณ์ใหม่
6. วัดการประเมินค่า พิจารณาเหตุผล ตัดสินคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึก

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี มีทั้งหมด 10 แบบฝึกแต่ละแบบฝึกใช้เวลาในการฝึกประมาณ 10-15 นาที และต้องฝึกตามลำดับตั้งแต่แบบฝึกที่ 1 ถึงแบบฝึกที่ 10
2. ก่อนที่ครูจะเริ่มนำแบบฝึกไปใช้ ขอให้ศึกษาแผนการใช้ แผนการใช้แบบฝึกให้เข้าใจในด้านจุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง กิจกรรมการฝึก สื่อการเรียนและการวัดผล ประเมินผล พร้อมทั้งเตรียมสื่อการเรียนในแต่ละแบบฝึกให้พร้อม
3. ก่อนฝึกทุกครั้งให้ครูชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึก วิธีการฝึก ให้นักเรียนทราบ และทดลองฝึกเป็นตัวอย่างตามแผนการฝึกด้วย
4. ภายหลังกการฝึก ครูต้องเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนทราบทุกครั้ง
5. แบบฝึกนี้มีทั้งแบบเลือกตอบและแบบเขียนตอบ แบบเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกจะได้ข้อละ 1 คะแนน ส่วนการเขียนตอบนั้น ถ้าตอบถูกได้คะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับความถูกต้อง
6. นักเรียนต้องทำคะแนนทุกแบบฝึกได้ร้อยละ 60 ขึ้นไป

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 1

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องเสื่อทองคำที่บางสระแก้ว ได้ถูกต้อง
อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง เสื่อทองคำที่บางสระแก้ว

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 1 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 1 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง เสื่อทองคำที่บางสระแก้วแล้วตอบคำถามแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ
4. ครูเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องเสื่อทองคำที่บางสระเก้าและแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่อง เสื่อทองคำที่บางสระเก้าได้ถูกต้อง
อย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 1

เรื่อง เสื่อทองคำที่บางสระแก้ว

มีตาดายสองคน ชื่อว่า ตามิและยายอิม อาศัยอยู่ด้วยกันในกระท่อมหลังเล็ก ภายในหมู่บ้านบางสระแก้ว ทุก ๆ วันตาก็จะออกไปขุดหน่อไม้ หาผัก หาปลา หาฟืน มาหุงหาอาหาร ส่วนยาย ก็จะทำนึ่งทอเสื่อจากต้นกกที่ขึ้นอยู่ข้างบ้าน แล้วนำไปขายเป็นรายได้ของครอบครัว ทั้งสองตาดายไม่เคยน้อยใจในความยากจน ตั้งใจทำมาหากินอย่างสุจริตและทำความดีรักษาศีลมาโดยตลอด

จนถึงหน้าลูกไม้ ตาได้ล้มป่วยลงและได้จากยายไปอย่างสงบ ยายก็ได้แต่ทำงานตัวคนเดียว ทอเสื่ออย่างแต่ก่อน เพื่อนำเงินมาใช้จ่าย ทำบุญทำทาน อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้จ่ายในบ้านปลายชีวิต

คืนหนึ่งยายอิมนั่งทอเสื่อด้วยความเหนื่อยหอบ อ่อนเพลีย จึงหลับไป เมื่อตื่นขึ้นมา ก็ประหลาดใจอย่างมากเพราะยายมองไปเห็นเสื่อทองคำผืนใหญ่ที่อยู่ตรงหน้า ยายรีบพับเสื่อเก็บไว้โดยไม่บอกให้ใครรู้ จนชาวบ้านใกล้เคียงสังเกตเห็นว่า ยายอิม กินดีอยู่ดี ทำบุญทำทานมากกว่าแต่ก่อน ตอนหลังจึงรู้ว่ายายอิมนั้นมีของดี คือ เสื่อทองคำ เมื่อนำสิ่งของใด ๆ ไปห่อไว้ในเสื่อ สิ่งของเหล่านั้นก็จะกลายเป็นทองไป เสื่อผืนนี้จึงเป็นที่หมายปองของชาวบ้านหลาย ๆ คน และชาวบ้านก็ล่วงรู้ไปถึงหูเศรษฐีในหมู่บ้าน เศรษฐีคนนี้เกิดความโลภอยากได้เสื่อของยายอิม จึงสั่งให้ลูกน้องไปขโมยเสื่อทองคำของยายอิม

เมื่อเศรษฐีได้เสื่อทองคำมาแล้ว ด้วยความโลภจึงนำข้าวของในบ้านห่อลงในเสื่อทองคำผืนใหญ่ ข้าวของก็กลายเป็นทอง ทำให้เศรษฐีรวยวันรวยคืนมากยิ่งขึ้น เศรษฐีรู้สึกดีใจจนล้มตัวนอนลงบนเสื่อทองคำผืนนั้น คิดว่าจะหาอะไรมาใส่ในเสื่อทองคำอีก แล้วทันใดนั้นร่างของเศรษฐีก็กลายเป็นทองไป เมื่อร่างของเศรษฐีกลายเป็นรูปปั้นทองคำก็มีคนนำรูปปั้นนี้ไปขาย และตั้งแต่นั้นมาเศรษฐีคนนี้ก็หายสาบสูญไปในที่สุด (อัจฉรา วงศ์ไพโรจน์ 2539: 6)

แบบฝึกหัดเรื่อง เลือทองคำที่บางสระแก้ว

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียน กากบาท (X) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. อะไรเกิดขึ้นเมื่อนำสิ่งของไปวางในเสื้อ

ก. เพิ่มจำนวนของ	ข. ของหายไป
ค. ของกลายเป็นทอง	ง. ของมีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิม
2. ลักษณะนิสัยของเศรษฐีตรงกับสำนวนใด

ก. จับได้ไล่ทัน	ข. ชูมือเปิบ
ค. ปลาดีคร่าแห	ง. หมายน้ำบ่อหน้า
3. หลังจากได้เสื่อมาเศรษฐีทำอย่างไร

ก. ขายเสื่อในราคาแพง	ข. เก็บเสื่อไว้คนเดียว
ค. นำสิ่งของห่อลงในเสื่อ	ง. ถูกทุกข้อ
4. คุณธรรมใดที่อยู่ในตัวยายอิม

ก. ทำมาหากินสุจริต	ข. ทำความดี
ค. รักษาศีล	ง. ถูกทุกข้อ
5. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้คือ

ก. การรู้จักพอในสิ่งที่มี	ข. การให้ทำให้คนสูญเสีย
ค. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความเสื่อม	ง. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
6. นักเรียนสามารถรองตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้อย่างไร

ก. นักเรียนปฏิบัติตนและแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน	ข. นักเรียนเข้าร่วมและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาที่นักเรียนนับถือ
ค. นักเรียนแสวงหาความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยจากสื่อต่าง ๆ	ง. ถูกทุกข้อ
7. นักเรียนควรยกย่องบุคคลประเภทใดในสังคมปัจจุบัน

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 2

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านเรื่อง ตันกระบกท้องแก่เมืองจันทน์ ได้ถูกต้อง
อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง ตันกระบกท้องแก่เมืองจันทน์

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 2 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 2 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง ตันกระบกท้องแก่เมืองจันทน์ แล้วตอบคำถามแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ
4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ แล้วให้นักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับ การตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง ตันกระบก
ท้องแก่เมืองจันทน์ และแบบฝึกหัดท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

1. อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่อง ตันกระบกท้องแก่เมืองจันทน์ ได้ถูกต้อง
อย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 2

เรื่อง ต้นกระบกทองแก่เมืองจันท

เกือบร้อยปีก่อนนี้ ที่ตำบลนายายอาม อำเภอท่าใหม่ มีหมู่บ้านหนึ่งเป็นที่ห่างไกล เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ มีผู้คนอาศัยอยู่น้อย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าทึบ มีต้นไม้ใหญ่ยืนต้น อยู่มากมาย ผู้คนส่วนมากมีอาชีพเก็บของป่าขาย หมู่บ้านนี้มีต้นกระบกอยู่ต้นหนึ่ง สูงใหญ่ตระหง่านอยู่ท่ามกลางป่าใหญ่ ซึ่งในเวลาต่อมา ปรากฏว่าบริเวณเหนือโคนต้นกระบกต้นนี้มีลักษณะนูนออกมา คล้ายกับรูปคนทองแก่โกโล่ตลอด ชาวบ้านเชื่อว่า มีเจ้าแม่มาอาศัยอยู่ จึงนำของมาเซ่นไหว้บวงสรวงบูชา เป็นที่เคารพบูชาของคนในหมู่บ้านมาก

ต่อมาเมื่อหมู่บ้านเจริญขึ้นก็ได้มีคนมาทำถนนตัดผ่านหมู่บ้าน เส้นทางที่จะตัดก็ตรงกับ ต้นกระบกพอดี จะต้องโค่นต้นกระบก คนในหมู่บ้านก็คัดค้าน เพราะกลัวว่าวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นกระบกนั้นจะอาละวาด แต่ในที่สุดก็ต้องโค่นต้นกระบกจนได้ และในคืนนั้นเอง ชาวบ้านก็ได้ยินเสียงร้องโหยหวน แสดงความเจ็บปวดและคร่ำครวญหาลูกตลอดทั้งคืน ร้องตลอดทั้งคืน เสียงนั้น น่ากลัวมาก ชาวบ้านก็พากันตกใจกลัว คนในหมู่บ้านจึงตกลงกันว่า จะตั้งศาลเพียงตา ให้วิญญาณเจ้าแม่สิงอยู่และขอขมาวิญญาณ พออีกคืนหนึ่งเสียงร้องโหยหวนนั้นก็หายไป จึงเป็นเหตุให้ชาวบ้าน ยิ่งเชื่อในเรื่องวิญญาณ ภูต ผี จากนั้นศาลเจ้าแม่ต้นกระบกทองแก่ก็มีคนนับถือมาก พากันไปเซ่นสรวงบูชาขอสิ่งต่าง ๆ จากต้นกระบกทองแก่ จนกระทั่งเรียกชื่อหมู่บ้านว่า หมู่บ้านต้นกระบกทองแก่ และเล่าสืบต่อกันมาทุกวันนี้ (อัจฉรา วงศ์ไพโรจน์ 2539: 12)

แบบฝึกหัดเรื่อง ตันกระบกทองแก่เมืองจันท

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียน กากบาท (X) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดานคำตอบ

1. ทำไมถึงเรียกชื่อตันกระบกว่า “ตันกระบกทองแก่”
 - ก. มีนางฟ้าสิงอยู่
 - ข. ได้ตันกระบกมีคนรักตายอยู่
 - ค. เนื้อโคนตันกระบกลักษณะนูนออกมา
 - ง. เนื้อโคนตันกระบกลักษณะเป็นรูปคน
2. เสียงที่ได้ยินในตอนกลางคืน หลังจากโคนต้นไม้นั้น ชาวบ้านคิดว่าเป็นเสียงของอะไร

ก. ผีพลาย	ข. ผีตานี
ค. เจ้าแม่ตันกระบก	ง. เจ้าป่าเจ้าเขา
3. ทำไมจึงมีผู้คนนำของมาเช่นไห้ว บวงสรวงบูชา ตันกระบกต้นนี้

ก. ตามความเชื่อ	ข. ชาวบ้านมกมาย
ค. เป็นประเพณีของหมู่บ้าน	ง. ชาวบ้านคิดว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สถิตอยู่ในตันกระบก
4. เหตุใดจึงต้องโคนตันกระบกทองแก่

ก. ใช้ทำเครื่องเรือน	ข. สร้างที่อยู่อาศัยตรงที่ตันกระบกขึ้น
ค. ตันกระบกสูงเกินไปจะเกิดอันตราย	ง. ทำถนนเป็นเส้นทางผ่านเข้าหมู่บ้าน
5. การปฏิบัติของชาวบ้านสะท้อนคุณธรรมด้านใดชัดเจนที่สุด

ก. ความกลัว	ข. ความกล้าหาญ
ค. ความสามัคคี	ง. ความเคารพนับถือ
6. เหตุการณ์เช่นในเรื่องนี้มีการปฏิบัติในยุคสมัยใดบ้าง

ก. ยุครุ่งสุโขทัย	ข. ยุครุ่งศรีอยุธยา
ค. ยุครุ่งธนบุรี	ง. ทุกยุคสมัยจนถึงปัจจุบัน
7. นักเรียนเชื่อหรือไม่ว่าเรื่องนี้เป็นความจริง จงอธิบายให้เหตุผล

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 3

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องกระต่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาวได้
 อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องกระต่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 3 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 3 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง กระต่ายเจ้าปัญญา
 แห่งเขาสอยดาวแล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ
4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่
 ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง กระจ่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาวและแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่อง กระจ่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 3

เรื่อง กระท้ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ช้างกับเสือมาพบกันที่โป่งน้ำ เกิดเขม่นกันขึ้นจึงทำทายเป็นว่าใครจะแผดเสียงร้องไปก้องไพรได้ดังกว่ากัน และสัตว์เล็กสัตว์น้อยในป่าตื่นกลัวเสียง วิ่งหนีมากกว่ากัน ถ้าช้างแพ้ต้องมานอนให้เสือกินที่โป่งน้ำภายในเจ็ดวัน แต่ถ้าเสือแพ้จะต้องมานอนให้ช้างเหยียบให้ตายที่โป่งน้ำ เช่นเดียวกัน

วันรุ่งขึ้นตอนเช้าเสือและช้างก็พากันไปในกลางดง ช้างเป็นฝ่ายร้องก่อนจึงรวบรวมพลังลมปราณแผดเสียงโกญจนาทดัง แปร้ แปร้น แปร๊น เสียงดังแหลม มีลิงบ้างค้างชะนีร้องเจี๊ยกจ๊าก ตกใจอยู่บ้างไม่กี่ตัว

ครั้นพอถึงเวลาเสือร้องบ้าง เสือแผดเสียงก้องกังวาน เป็น “สิงหล่าราม” สัตว์เล็กสัตว์ใหญ่ในป่าตกใจกลัวไปทั้งป่า เมื่อผลปรากฏออกมาเช่นนี้ ช้างก็ยอมรับความพ่ายแพ้ จะต้องไปนอนที่โป่งให้เสือแทะเนื้อและขับไตใส่ฟุงกินภายในเจ็ดวัน ช้างก็มีความโศกเศร้าสลดหดหู่อยู่ในใจ

เป็นเวลาหกวันผ่านไป ช้างเกิดเดินผ่านกระท้ายตัวหนึ่ง ซึ่งนั่งติดโพรงไม้ยางใต้ที่มีคนมา “บ่อง” ไว้ และกั้นดินน้ำมันยางที่แห้งและเหนียวไปไหนไม่รอด เมื่อช้างมาพบเห็นจึงเข้าช่วยเหลือ ค่อย ๆ เองวางจตุรกระท้ายให้กั้นหลุดออกจากร้าน้ำมันยางเหนียว ๆ ได้สำเร็จกระท้ายถล่มช้างถึงเรื่องความโศกเศร้านั้นแล้วกระท้ายก็ใช้ให้ช้างไปหาหมาก พลู และปูนกินหมาก มาเป็นอุปกรณ์ในการช่วยชีวิตช้าง

วันรุ่งขึ้น กำหนดครบเจ็ดวันที่เสือจะต้องกินช้าง กระท้ายกับช้างไปถึงโป่งน้ำก่อนเสือจะมา กระท้ายใช้ให้ช้างนอนลงท่าตะแคง แล้วกระท้ายก็เคี้ยวหมากพลูและปูนจนปากแดง น้ำลายแดง แล้วจึงบ้วนน้ำหมากลงไปทั่วตัวช้าง เคี้ยว บ้วน ๆ จนทั่วตัวเลอะเทอะไปด้วยน้ำหมากแดงสีดั่งเลือด เสร็จพิธีกระท้ายก็กระโดดขึ้นไปนั่งบนต้นไม้ใกล้ช้างเพื่อรอเสื่อมา

มีชามินานเสื่อได้เดินมาถึงที่นัดหมาย เห็นช้างเลือดท่วมตัว ก็สงสัยว่า ใครมากินเหยื่อของตน ทันใดนั้นกระท้ายปากแดงอยู่ ณ ที่นั้น ก็พูดด้วยเสียงอันดังว่า “ช้างทั้งตัว ข้าเพิ่งกินอิมใหม่ ๆ นี่ยังมีเสื่อมาเพื่อให้กินอีกหรือ”

เสื่อได้ฟังแล้วมึนคิดหน้าคิดหลัง ตกใจกลัวก็เผ่นหนีไป ช้างจึงได้รอดตายเพราะกระท้ายเจ้าปัญญา (ผาสุก หันเจริญ 2537: 13)

แบบฝึกหัดเรื่อง กระท่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนกากบาท (X) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. ช้างกับเสือทำทายแข่งขันอะไร

ก. ใครจะวิ่งเร็วกว่ากัน	ข. ใครจะกินเก่งกว่ากัน
ค. ใครจะกระโดดสูงกว่ากัน	ง. ใครจะร้องเสียงดังกว่ากัน
2. พิจารณาข้อความที่ 1 – 4 ต่อไปนี้แล้วเรียงลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง
 - 1) ผลการทำทายทำให้ช้างต้องแพ้เสือ
 - 2) เสือหลงกลจนถอยร่นออกไป
 - 3) ช้างเดินผ่าน “บ่วง” และได้ช่วยกระท่ายไว้
 - 4) กระท่ายออกอุบายให้เสือหลงกลว่าช้างตายแล้ว

ก. 1), 2), 3), 4)	ข. 4), 3), 2), 1)
ค. 1), 3), 4), 2)	ง. 1), 4), 3), 2)
3. ผลการทำถ้าเสือต้องแพ้ เสือต้องเป็นอย่างไร

ก. ต้องไปให้พ้นจากป่าแห่งนี้	ข. ต้องกระโดดเหวตายน
ค. ต้องโดนช้างเหยียบจนตาย	ง. ต้องโดนนายพรานยิง
4. ผลสรุปของการทำแข่ง ช้างกับเสือผลเป็นเช่นไร

ก. เสือชนะและช้างแพ้	ข. ช้างตายและเสือชนะ
ค. เสมอกัน	ง. ตายทั้งคู่
5. ความสัมพันธ์ของกระท่ายและช้างเป็นไปตามลักษณะสำนวนใด

ก. น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า	ข. คับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก
ค. บัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น	ง. ได้อย่างเสียอย่าง
6. ข้อใดอธิบายสภาพเหตุการณ์ไม่ถูกต้อง

ก. ถ้าเสือแพ้จะต้องมานอนให้ช้างเหยียบตายที่โป่งน้ำ	ข. ถ้าช้างแพ้ต้องมานอนให้เสือกินที่โป่งน้ำภายใน 7 วัน
ค. ช้างใช้วงจัดกระท่ายให้กินหลูออกจากน้ำมันยางเหนียว ๆ ได้สำเร็จ	ง. ช้างออกอุบายให้กระท่ายใช้หมากพลูและปูนอุยบนตัว ประจักษ์ว่าคนโดนฆ่ากินตายแล้ว

7. ปัจจุบันมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นหรือไม่ หากเกิดขึ้นกับนักเรียนจะปฏิบัติเช่นไร

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 4

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องเขาแหลมสิงห์ได้อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องเขาแหลมสิงห์

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 4 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 4 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง เขาแหลมสิงห์ แล้ว

ตอบ คำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ

4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่

ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องเขาแหลมสิงห์และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่องเขาแหลมสิงห์ได้ถูกต้องอย่างน้อย
ร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 4

เรื่อง เขาแหลมสิงห์

ในอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีภูเขาใหญ่ลูกหนึ่งตั้งอยู่ริมทะเล บริเวณเชิงเขามีแหลมหินยื่นยาวออกมา ที่ส่วนปลายแหลมมีก้อนหินใหญ่ซึ่งมีลักษณะเหมือนสิงห์หมอบอยู่ แหลมและหินรูปสิงห์นี้เป็นที่มาของชื่ออำเภอแหลมสิงห์

มีเรื่องเล่าสืบต่อกันมาว่า สิงห์ศิลานั้น เดิมเป็นสัตว์ที่มีชีวิตอาศัยอยู่บนภูเขา ชาวบ้านมักพบสิงห์ลงมาดื่มน้ำที่ลำธารใกล้เชิงเขาเสมอ สิงห์ไม่เคยทำร้ายใคร ชาวบ้านเชื่อว่ามันเป็นสัตว์เลี้ยงของเจ้าป่าเจ้าเขาซึ่งคอยคุ้มครองป้องกันคนในหมู่บ้านให้พ้นภัยอันตราย

ในพุทธศักราช 2436 ซึ่งตรงกับรัตนโกสินทร์ศก 112 ฝรั่งเศสเข้าครอบครองเมืองจันทบุรี และได้ส่งทหารจำนวนหนึ่งมารักษาปากน้ำแหลมสิงห์ นายทหารฝรั่งเศสตั้งกองบัญชาการรบอยู่ที่ป้อมพิฆาตปัจจามิตร ซึ่งชาวบ้านมักเรียกกันว่า “ตึกแดง” เนื่องจากตัวอาคารก่อด้วยอิฐฉาบปูนทาสีแดงสะดุดตา ป้อมดังกล่าวตั้งอยู่ไม่ห่างจากภูเขาที่สิงห์อาศัยอยู่

วันหนึ่ง ทหารฝรั่งเศสได้นั่งเรือออกไปสำรวจเกาะต่าง ๆ ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ ขณะเรือแล่นผ่านภูเขาเป็นเวลาพอดีที่สิงห์ลงมาดื่มน้ำ ทหารเหล่านั้นกำลังอยู่ในวัยหนุ่มและมีนิสัยคึกคะนอง พวกเขาจึงชักชวนกันยิงสิงห์ แต่นายทหารผู้หนึ่งเป็นผู้มีนิสัยเมตตาสัตว์ได้กล่าวห้ามปราม โดยขอร้องว่าไม่สมควรที่จะทำร้ายสัตว์อันเป็นที่นับถือของชาวบ้าน ทหารคนอื่น ๆ ไม่ยอมเชื่อฟัง กลับยุกันให้ลงมือยิงสิงห์ทันที สิงห์ถูกกระสุนปืนก็กลิ้งตกลงมาตายที่เชิงเขา

ทันใดนั้น ท้องฟ้าที่แจ่มกระจ่างกลับมีพยับเมฆมืดทะมึน เสียงฟ้าร้องดังกรืน ๆ ลมพัดกระโชกมาอย่างรุนแรง ไม่ช้าเมฆสีดำก็เคลื่อนมาคลุมจนท้องฟ้ามืดมิดและฝนตกกระหน่ำลงมา พวกทหารฝรั่งเศสพยายามนำเรือเข้าฝั่ง ทว่าทั้งพายุฝนและคลื่นลมโหมซัดลำเรือไม่หยุดยั้ง ในที่สุดเรือได้แตกอับปางลง พวกทหารจมน้ำตายเกือบหมด เหลือรอดชีวิตอยู่เพียงนายทหารที่ห้ามยิงสิงห์ เขาพยายามว่ายน้ำอย่างสุดกำลังจนกลับเข้าถึงชายฝั่ง

ณ เชิงเขาที่สิงห์ตกลงมาสิ้นชีวิตได้เกิดมีก้อนหินประหลาดลักษณะเหมือนสิงห์ตัวเดิม สิงห์ศิลานั้นนอนหมอบหันหน้าออกไปยังท้องทะเล ภูเขาและอำเภอดังกล่าว จึงมีชื่อ “แหลมสิงห์” นับแต่นั้นมา (พุดชา นุสดี 2538: 10)

แบบฝึกหัดเรื่อง “เขาแหลมสิงห์”

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียน กากบาท (X) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. จากข้อมูลของลักษณะกายภาพของเขาแหลมสิงห์ ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
 - ก. ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ของจังหวัดจันทบุรี
 - ข. มีภูเขาใหญ่อยู่ลูกหนึ่งตั้งอยู่ริมทะเล
 - ค. บริเวณเชิงเขามีแหลมหินยื่นยาวออกมา
 - ง. ส่วนปลายแหลมมีก้อนหินใหญ่ลักษณะเหมือนพญาเสือนอนหมอบอยู่
2. สิงห์ศิลาเดิมทีนั้นเป็นสัตว์ที่มีชีวิตอยู่บนภูเขา ซึ่งชาวบ้านละแวกนั้นมีความเชื่อเป็นอย่างไร
 - ก. เป็นสัตว์ที่มีอิทธิฤทธิ์คอยดูแลสภาพลมฟ้าอากาศให้อำนวยความสะดวกแก่ชาวบ้าน
 - ข. เป็นสัตว์ที่รักความสันโดษไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางโลก ประดุจคล้ายสิงห์ป่าเพื่อศิลาจนชาวบ้านเกิดความเลื่อมใส
 - ค. เป็นสัตว์เลี้ยงของเจ้าป่าเจ้าเขาซึ่งคอยคุ้มครองป้องกันคนในหมู่บ้านในพินภัยอันตราย
 - ง. เป็นสัตว์ที่ดุร้าย มักจะลงจากเขาลงมาทำร้ายชาวบ้านในคืนพระจันทร์เต็มดวง
3. เหตุผลใดที่นายทหารได้ขอร้องไว้ไม่ให้ฆ่าสิงห์
 - ก. ต่างคนต่างอยู่ อย่าไปยุ่งเกี่ยวซึ่งกันและกันเลย
 - ข. สงสารและเมตตาสัตว์บ้าง ถ้าท่านเป็นสิงห์จะรู้สึกอย่างไรละท่าน
 - ค. การที่จะฆ่าสัตว์นั้นไม่ง่าย อาจพบกับอันตรายความเสี่ยงได้มาก
 - ง. ไม่ควรที่จะทำร้ายสัตว์ ซึ่งเป็นที่นับถือของชาวบ้าน
4. คุณธรรมที่เด่นชัดของนายทหารผู้มีความเมตตาสัตว์ คนนั้นคืออะไร

ก. เมตตา กรุณา	ข. สังคหวัตถุ 4
ค. มุทิตา อุเบกขา	ง. สติปัญญา 4
5. ถ้าเปรียบเทียบพฤติกรรมของนายทหารทั้ง 2 ฝ่ายจะตรงกับสุภาษิตใด
 - ก. รักดีห้ามจู้ รักชั่วห้ามเสา
 - ข. ฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ
 - ค. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
 - ง. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

- 6. ข้อคิดที่ได้รับจากการศึกษาเขาแหลมสิงห์ คือข้อใด
 - ก. ความเมตตาของมนุษย์ ความกล้าหาญของทหาร
 - ข. การไม่ดูหมิ่นสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้อื่นนับถือ
 - ค. ความกรุณาของมนุษย์ช่วยสัตว์ให้พ้นจากทุกข์ภัยอันตราย
 - ง. ถูกทุกข้อที่ได้กล่าวมา
- 7. ให้นักเรียนพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และคุณค่าเหตุผล ที่ได้รับจากการอ่านเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 5

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องสามเกลอจี่เมาได้อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องสามเกลอจี่เมาได้

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 5 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 5 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องสามเกลอจี่เมาได้ แล้ว

ตอบคำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ

4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่

ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องสามเกลอซีเมาเป็นและแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่องสามเกลอซีเมาได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 5

เรื่อง สามเกลอขี้เมา

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายหนุ่มสามคนเป็นเพื่อนรักกัน เรียกว่า “สามเกลอ” และชายหนุ่มทั้งสามคนนี้ ต่างคนต่างชอบเสพสิ่งเสพติดคนละอย่าง คนที่หนึ่งชอบดื่มเหล้าเป็นประจำ เมามายทุกวัน คนที่สองสูบบุหรี่จนติด ถ้าวันไหนไม่ได้สูบบุหรี่จะทุรนทุรายมากและต้องหาฝิ่นมาสูบบุหรี่ได้ ส่วนคนที่สามติดกัญชา ชาวบ้านเรียกคนทั้งสามว่า “สามเกลอขี้เมา”

อยู่มาวันหนึ่ง พระราชาของเมืองขี้เมาตามมาตามทางพบชายทั้งสามคน ซึ่งกำลังเมากัญชา เมายาฝิ่น และเมาสุราเดินสวนทางมา ชายที่เมาเหล้าร้องบอกว่า

ม้าของเจ้าสหายดี ราคาเท่าไร ข้าจะซื้อ ฝ่ายคนที่เมาฝิ่น เมากัญชา ต่างกล่าว สนับสนุนว่า พวกข้ามีเงินมากมาย เจ้าจะขายเท่าไรจงว่ามา พวกข้าพร้อมจะสู้ราคา ฝ่ายพระราชาเห็นชายขี้เมาทั้งสามมายืนขวางทางและพูดจាក่อกวนก็รู้สึกรำคาญ จึงร้องตอบไปว่า ม้าของข้าขาย 10 ชั่ง ถ้าเจ้ามีเงินจริงจงนำมาแลกเปลี่ยนเอาไป ถ้าไม่มีจริงตามที่พูดต้องถูกลงโทษ

ในที่สุดทั้งสามเกลอก็ถูกทหารของพระราชาจับตัวไป เพราะไม่มีเงินสักชั่งที่พูดไปนั้น เป็นเพราะความเมาและคะนองปาก พระราชาตัดสินให้ประหารชีวิต โทษฐานที่พูดจาอู้งาน แต่ระหว่างที่รอการประหารอยู่หลายวันนั้น พระราชามีความเมตตา สั่งให้หาสุรยาฝิ่นและกัญชาไปให้ชายทั้งสามคน เพราะกลัวว่าจะลงแดงตายเสียก่อนประหารชีวิต ถ้าปล่อยให้ออดของที่เคยเสพ และนอกจากนั้นพระราชายังสั่งให้เอาแดงโมผลใหญ่ใส่ในหีบไม้ปิดมิดชิดไปให้นักโทษทั้งสามทนายว่าเป็นอะไร ถ้าทนายจะถูกถอดตาย ถ้าทนายผิดจะถูกประหารชีวิตไปตามที่ได้ตัดสินแล้ว

ฝ่ายนักโทษชายที่เมาสุรามีนิสัยใจร้อน เพราะคนที่เสพสุรามักใจร้อนกว่าคนอื่น ก็พูดว่า ทายเลย ๆ ว่าอะไรอยู่ในหีบ

ส่วนนักโทษที่เมาฝิ่นพูดว่า ข้า ๆ อย่าฟังว่าความค่อย ๆ คิด เพราะผู้ที่สูบบุหรี่มักมีนิสัยสุขุมเยือกเย็นไม่ใจร้อน ส่วนนักโทษที่เมากัญชาอยู่นั้นเอานิ้วเคาะหีบไม้ไปมา และทำตาลอย ๆ เหมือนคนครึ่งหลับครึ่งตื่นด้วยผู้ที่สูบกัญชามักชอบเพ้อฝัน บางทีประสาทหลอนเห็นเป็นนางฟ้า เทวดามานา หรือเห็นเป็นผีร้าย สัตว์ร้ายจะเข้ามาทำร้ายก็มี เกิดอาการหวาดกลัวง่ายและพูดเคลิ้ม ๆ ว่า คงจะเป็นพืชเถา...คงจะเป็นพืชเถา คนสูบบุหรี่ก็เดาต่อไปว่า นอกจากเป็นเถาแล้ว คงจะมีไส้แดง ส่วนคนเมาสุราก็เสริมต่อด้วยความใจร้อนว่า ไส้แดงก็แดงโมนะสิ สรุปว่าทั้งสามเมาเจอน ถูกและรอยตายไปในที่สุด (ผาสุก หั่นเจริญ 2537: 24)

แบบฝึกหัดเรื่องสามเกลอขึ้นมา

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนกากบาท (X) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. นักเรียนคิดว่าตามสภาพของเนื้อเรื่องนี้ น่าจะเป็นยุคสมัยใด

ก. รัชกาลที่ 2	ข. รัชกาลที่ 3
ค. รัชกาลที่ 4	ง. รัชกาลที่ 7
2. โทษที่ทั้งสามคนได้รับเมื่อพูดโดยไม่ยั้งคิด แต่ไม่สามารถซื้อม้าได้ คืออะไร

ก. จำคุกตลอดชีวิต	ข. ประหารชีวิต
ค. เนรเทศไปอยู่ที่กัณฑ์	ง. เป็นข้าทาสรับใช้ภายในวัง
3. ข้อใดอธิบายผิด เกี่ยวกับพฤติกรรมของสามเกลอ

ก. คนที่หนึ่งชอบดื่มสุราเป็นประจำมามายทุกวัน	
ข. คนที่สองสูบฝิ่นจนติด	
ค. คนที่สามติดกัญชา	
ง. ทั้งสามคนชอบที่จะนอนพักผ่อนช่วงกลางวัน	
4. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะนิสัยของคนมาทั้งสามคน

ก. ใจร้อนกล้าได้กล้าเสีย	ข. สุขุมเยือกเย็น ไตร่ตรองนาน
ค. ชอบนอนฝันและจื๋หวาดกลัว	ง. มีความเพียรพยายาม
5. พิจารณาข้อความ 1) – 4) แล้วเรียงลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง

1) ชายทั้งสามทำซื้อม้าทรงของพระราช	
2) พระราชาสั่งลงโทษประหารชายทั้งสาม	
3) ถูกจำคุกและได้ทนายชื่อผลไม้	
4) ถ้าไม่มีเงิน 10 ชั่งมาซื้อม้า ก็ต้องถูกลงโทษ	
ก. 4), 3), 2), 1)	ข. 1), 2), 3), 4)
ค. 1), 4), 2), 3)	ง. 2), 3), 1), 4)
6. ลักษณะของชายทั้งสามคนใช้เพื่อแก้ปัญหาในยามทุกข์ยากลำบากที่ต้องทนายผลไม้เพื่อแลกชีวิตนั้นตรงกับสำนวนในข้อใด

ก. น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า	ข. บัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น
ค. คนละไม้คนละมือ	ง. ช้า ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม

7. จงบอกโทษของการเสพสารเสพติด ทำให้เกิดผลเสียอย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 6

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องลูกเศรษฐีกับลูกเจ้าได้อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 6 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 6 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า

แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ

4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่

ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้าและแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 6

เรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า ทั้งสองต่างเกกมะเหรกเกร เมื่อพบกัน ต่างก็ชวนกันเป็นเพื่อน ด้วยความเป็นเพื่อนกันแล้วประพุดตคนไม่ดีจึงทำให้พ่อแม่ของทั้งคู่ไล่ออกจากบ้านไป เพื่อว่าทั้งสองคนจะไม่ได้เจอกันอีก แล้วทั้งสองก็ให้สัญญากันว่าถ้าใครได้ดิบได้ดีแล้วอย่าลืมกัน ทั้งสองคนจึงไปอยู่ชายป่าของเมืองแห่งหนึ่ง ซึ่งเมืองนี้ในสมัยก่อนเคยมีเจ้าปกครองอยู่ แต่ปัจจุบันเมืองนี้ได้ขาดเจ้าเมืองและต้องการหาคนมาเป็นเจ้าเมือง ลูกเศรษฐีได้ทราบดังนั้นจึงไปสมัครขอเป็น เจ้าเมือง ลูกเศรษฐีกล่าวกับลูกเจ้าว่า “ถึงข้าจะเป็นเจ้าเมืองแล้วก็จะไม่มีทางลืมเพื่อน ลูกเจ้าตอบกลับไปว่า ส่วนข้าก็จะอยู่ที่นั่นแหละ ไม่ไปไหนหรอก ทำไรทำสวนไปวันๆ ”

ส่วนลูกเจ้าอยู่ชายป่ากับมิดเกล้า ๆ คู่ชีพเล่มหนึ่ง ทำไรทำสวนไปก็นึกถึงเพื่อนว่าทำไมถึงไม่มาหากันบ้าง สงสัยมันคงจะลืมเราไปแล้ว วันหนึ่งลูกเจ้าได้ทำมิดหล่นลงไปในน้ำ ลูกเจ้าไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร จึงได้ร้องขอเทวดาแถวนั้นช่วยงมให้ เทวดาจึงถามว่า เจ้าจะให้ข้าช่วยอะไรดี ลูกเจ้าก็บอกไปว่า ข้าทำมิดตกลงไปในน้ำแต่ไม่สามารถงมขึ้นมาได้ ขอให้ท่านเทวดาช่วยงมให้ข้าที เทวดาจึงรับปากว่าจะงมหามิดให้ เมื่อเทวดางมมิดขึ้นมาแล้วบอกว่านี่ใช่ของเจ้าใช่หรือไม่ ลูกเจ้าบอกว่าไม่ใช่ แล้วพูดว่า มิดของข้ามันเป็นเหล็ก ไม่ใช่เงินเป็นทอง เทวดาจึงรู้สึกชื่นชมในความซื่อสัตย์ของ ลูกเจ้า จึงประทานมิดวิเศษที่ตัดได้ทุกอย่างมาให้ลูกเจ้าได้ใช้

พอลูกเจ้าได้รับมิดมาแล้วก็เอามิดเล่มนี้ไปฟันไม้จนเตียน แล้วก็พูดว่า มิดเล่มนี้ดีเหลือเกิน คนป่าคนดงอย่างข้าอย่าเก็บไว้ใช้เลย เอาไปให้เพื่อนใช้ดีกว่า เมื่อคิดได้ ดังนั้นลูกเจ้าจึงได้นำมิดไปให้ เจ้าเมืองซึ่งเป็นเพื่อนกัน แต่เจ้าเมืองกลับปฏิเสธไปอย่างไม่แยแส ไม่รับเอามิด แถมยังผลักใส่ไล่ส่งออกจากปราสาทอีกด้วย ลูกเจ้าเกิดความโมโห จึงได้เอามิดไปไล่ฟันทั่วปราสาทจนปราสาทนั้นพัง เจ้าเมืองจึงวิ่งเข้าไปแย่งมิดจากลูกเจ้าจนมิดตกลงไปในน้ำ จึงเรียกบริวารนั้นว่า “วังน้ำวน” เมื่อพวกเขาทราบเรื่อง เจ้าเมืองพญานาคจึงส่งลูกสาวเป็นของกำนัลให้กับลูกเจ้า เนื่องจากได้ประทับใจใน ความดี เมื่อเจ้าเมืองรู้เรื่องดังกล่าว จึงมีรับสั่งให้ลูกเจ้าและเมียเข้าเฝ้า เจ้าเมืองพอใจหน้าตาที่สวยงามของพญานาคสาว จึงสั่งให้ทหารจับตัวลูกเจ้าเอาไว้และคิดจะนำพญานาคสาวมาเป็นเมียของตนเอง

เรื่องนี้ได้รู้ถึงหูของเจ้าเมืองพญานาค ท่านออกคำสั่งให้ยกพวกชาวพญานาคบุกเข้าทำลายเมืองของเจ้าเมือง เพื่อช่วยลูกเขยกับลูกสาวของตน พร้อมกับจับกุมเจ้าเมืองไปขังไว้ในคุกใต้บาดาลเพื่อชดใช้เวรกรรมที่เคยก่อขึ้น โดยทำกรรมต่าง ๆ นานา ลูกเจ้ากับพญานาคสาวจึงครองคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขจนนานเท่านั้น (อจธรา วงศ์ไพโรจน์ 2539: 15)

แบบฝึกหัดเรื่อง ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนกากบาท (X) ทับหัวข้อที่ถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้าได้ทำสัญญาอะไรกันไว้
 - ก. ถ้ามีครอบครัวแล้วอย่าลืมบอกกัน
 - ข. ถ้ารวยแล้วอย่าลืมกัน
 - ค. ถ้าจะไปอยู่ที่ไหนแล้วอย่าลืมส่งจดหมายมาบอกกัน
 - ง. ถ้าได้ดิบได้ดีแล้วอย่าลืมกัน
2. เพราะเหตุใด พ่อแม่ของลูกเจ้าและลูกเศรษฐีจึงไล่ทั้งคู่ออกจากบ้าน

ก. ใช้เงินสุรุ่ยสุร่าย	ข. คิดยาเสพติด
ค. ทำตัวเกเร	ง. ลักขโมย
3. ในตอนท้ายของเรื่อง เจ้าเมืองนั้นได้รับผลกระทบอย่างไร

ก. ถูกกักขังอยู่ที่โลกบาดาล	ข. ถูกเนรเทศออกจากเมือง
ค. พิการ	ง. ตาย
4. การลงโทษผู้กระทำผิดในปัจจุบัน ทำอย่างไร

ก. จำคุก	ข. เสียค่าปรับ
ค. ประหารชีวิต	ง. ถูกทุกข้อ
5. ควรนำคุณธรรมใดจากเหตุการณ์ในเรื่องไปปฏิบัติในชีวิตจริง

ก. ความเป็นผู้นำ	ข. ความซื่อสัตย์
ค. การต่อสู้เพื่อชัยชนะ	ง. การใช้ปัญญา เหตุผล
6. ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านคืออะไร
 - ก. กรรมของแต่ละบุคคล ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
 - ข. การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม
 - ค. ความซื่อสัตย์ ย่อมนำมาความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ชีวิต
 - ง. ถูกทุกข้อ
7. ถ้านักเรียนเป็นลูกเศรษฐี เมื่อได้เป็นเจ้าเมืองจะปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างไร

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 7

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องนายตนเอง ได้อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องนายตนเอง

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 7 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 7 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง นายตนเอง แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ
4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง นายตนเองและแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่อง นายตนเองได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 7

เรื่อง นายตนเอง

ชายป่าแห่งหนึ่งมีตัวกับโป๊ จิงโจ้ และอ็อกอ้ออาศัยอยู่ร่วมกันในขนาแห่งหนึ่ง วันหนึ่งเจ้าจิงโจ้เห็นว่าตนสามารถบินไปไหนมาไหนก็ได้ มีสายตาที่กว้างไกลเหนือใคร จึงได้ประกาศตนเป็นหัวหน้ากลุ่ม โดยอ้างว่า ตนนั้นบินอยู่ที่สูงได้ มองเห็นสิ่งรอบ ๆ ได้ไกล จึงอยากจะเป็นผู้คุ้มครองเพื่อน ๆ

อยู่มาวันหนึ่งตัวเม่น ได้มาบุกถิ่นของเจ้าจิงโจ้ จิงโจ้ก็ได้แต่ทำหน้าที่ แค่บินตรวจตราความเรียบร้อยและได้พบเจ้าเม่นเข้า จึงร้องบอกเพื่อนของมันว่า เจ้าเม่นมาแล้ว เม่นบุก เม่นบุก เจ้าจิงโจ้ได้เพียงแต่ตะโกนร้องเตือนเพื่อนๆ เท่านั้น ไม่สามารถทำการใดที่จะคอยปกป้องคุ้มครองเพื่อน ๆ ได้ แต่กลับเป็นเจ้าตัวอ็อกอ้อที่ร้องขู่เสียงดังอ็อก ๆ ๆ อ็อกแอ้ ๆ ทำให้เจ้าตัวเม่นกลัวลนลานหนีไป

หลังจากวันนั้น สัตว์ทั้งสามมารวมตัวกันเพื่อหารือถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีการลงมติกันว่าให้เลือกหัวหน้าใหม่ คือ เจ้าอ็อกอ้อเพราะเป็นผู้ทำให้พ้นอันตราย อยู่มาวันหนึ่งมีนายพรานเดินทางเข้ามาหาอาหารในป่า ทันใดนั้นเองมีลมพัดแรงเกิดขึ้น เสบียงที่นายพรานเตรียมมาก็ปลิวหายไปหมด เหลือแต่ข้าวสารเพียงเล็กน้อย นายพรานจึงเข้าไปหลบลมนั่งใต้ต้นไม้ใหญ่บังลม ซึ่งเป็นที่อยู่ของสัตว์ทั้ง 3 เมื่อพายุสงบลง นายพรานก็ได้ออกล่าสัตว์ มาหุงหาอาหาร ขณะนั้นเอง นายพรานเหลือบไปเห็นเจ้าตัวกับโป๊ จะจับกับโป๊ทำเป็นอาหาร แต่เจ้าอ็อกอ้อที่เป็นหัวหน้าก็ไม่สามารถคุ้มครองเจ้ากับโป๊ได้ เจ้ากับโป๊จึงช่วยตัวเองโดยกระโดดหนีไปให้เร็วที่สุด ตัวอ็อกอ้อก็รีบปรับสีผิวตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในป่า ส่วนตัวจิงโจ้ก็รีบบินหนีไปในที่สุด สัตว์ทั้ง 3 ก็รอดพ้นจากเงื้อมมือนายพราน หลังจากนั้นสัตว์ทั้ง 3 คือตัวกับโป๊ ตัวอ็อกอ้อและตัวจิงโจ้ ก็ได้มาหารือถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่า ไม่ควรมีใครเป็นหัวหน้าใคร แต่ควรอยู่อย่างช่วยเหลือกันและกันจะดีกว่า เมื่อมีภัยร้ายเกิดขึ้น ก็ช่วยกันฝ่าฟันภัยแล้วเราก็จะอยู่ด้วยกัน อย่างมีความสุขตลอดไป (อัจฉรา วงศ์ไพโรจน์ 2539: 22)

แบบฝึกหัดเรื่อง นายตนเอง

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนกากบาท (X) ทับหัวข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. คำว่า “จมน้ำ” ในภาษาถิ่นของจังหวัดจันทบุรี หมายถึงอะไร

ก. ถ้ำ	ข. ที่พักชั่วคราว
ค. กระต๊อบขนาดเล็ก	ง. ข้อ ข และ ค ถูก
2. จุดประสงค์ที่นายพรานเข้าป่าเพื่ออะไร

ก. ชมนกชมไม้และเก็บของป่า	ข. ล่าสัตว์และหุงหาอาหาร
ค. ตามไล่จับสัตว์พิเศษทั้ง 3 ตัว คือ จิงโจ้ , กิ้งป๋อและอ็อกอ้อ	ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง
3. การดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดของสัตว์ในป่าตรงกับคติสำนวนใด

ก. ไกลปืนเที่ยง	ข. เคียงบาเคียงไหล่
ค. ปลาช้องเคียงกัน	ง. น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า
4. อ็อกอ้อ มีลักษณะพิเศษอย่างไร

ก. บินไปที่สูง ๆ ได้	ข. สามารถปล่อยพลังจิตได้
ค. กระโดดไกล ๆ ได้	ง. สามารถปรับสีผิวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้
5. ข้อใดคือลักษณะนิสัยของสัตว์ทั้งสาม

ก. ฉลาดหลักแหลม จริงใจ	ข. รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี
ค. รู้หลบเป็นปีกรู้หลีกเป็นหาง	ง. เข้าเมืองตาหลิ่วต้องหลิ่วตาตาม

6. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดใด
- ก. การอยู่ร่วมกันควรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. ไม่มีใครที่จะมีความสามารถครบในทุกด้าน
 - ค. การอยู่ร่วมกัน ควรใช้หลักประชาธิปไตย
 - ง. ถูกทุกข้อ
7. จากเหตุการณ์ของเรื่อง หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ จะสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 8

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องเขาบายศรี ได้อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องเขาบายศรี

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 8 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 8 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง เขาบายศรี แล้วตอบ

คำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ

4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องเขาวายศรี และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่อง เขาวายศรี ได้ถูกต้องอย่างน้อย
ร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 8

เรื่อง เขาบายศรี

เขาบายศรี ปัจจุบันเป็นชื่อดาบพลหนึ่งของอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และยังเป็นชื่อหมู่บ้าน ชื่อวัด รวมทั้งเป็นชื่อภูเขาสูงหนึ่งในตำบลนี้ด้วย และภูเขาสูงนี้เองที่มีเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมา ดังนี้

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ภูเขาสูงนี้ยังไม่มีชื่อเรียก ชาวบ้านก็มาตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงรุ่งแรก ๆ นั้นมีไม้กึ่งหลังคาเรือน มีคนอยู่จำนวนน้อย ที่รกร้างว่างเปล่าจึงมีมาก ในวันขึ้น 15 ค่ำ เวลากลางวันมักจะได้ยินเสียงคล้ายเสียงดนตรีลอยมาจากภูเขาสูงนี้ ชาวบ้านมีความเกรงกลัวสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาก บ้างก็ว่าภูตผีปีศาจมาหลอกหลอน วิพากษ์วิจารณ์กันไปต่างนานา จนคืนหนึ่ง เทพดาที่สิงสถิตอยู่บนภูเขาสูงนี้ก็มาเข้าฝันชาวบ้านคนหนึ่ง สมมุติว่าชื่อ นางพลอย ซึ่งต้องการทำบุญถวายอาหารแก่พระพุทธรูป แต่ขาดด้วยขามที่สวยงาม ให้ไปที่ภูเขาสูงนี้จุดธูปอธิษฐานที่หน้าปากถ้ำเพื่อขอยืมด้วยขามที่สวยงามจากเทพดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ ปากถ้ำก็จะเปิดออกเมื่อเสร็จงานแล้ว ก็ให้เอาด้วยขามาคืนที่เดิม นางพลอยก็ปฏิบัติตามด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งก็ได้ผลเป็นไปตามที่ฝันทุกประการ ส่วนเพื่อนบ้านชื่อนางฟัก เห็นด้วยขามที่สวยงาม และรู้วิธีขอยืมจากปากของนางพลอยก็มีความโลภ อยากได้บ้าง จึงไปที่ภูเขาจุดธูปอธิษฐานขอยืมด้วยขามบ้าง ทันใดนั้นปากถ้ำก็เปิดออกมีด้วยขามสวย ๆ งาม เต็มไปหมด นางฟักก็ตื่นตื่นและขนด้วยขามออกจากถ้ำไป เอาไปเก็บไว้ที่บ้านและไม่ต้องการจะส่งคืน พอถึงคืนเดือนเพ็ญ 15 ค่ำ เสียงดนตรีจากภูเขาสูงนี้ก็ดังขึ้นอีก เป็นเสียงดนตรีที่มีความไพเราะเพราะพริ้งสำหรับคนอื่น ๆ แต่กับนางฟักและครอบครัวแล้วก็ยังเป็นเสียงดนตรีที่รบกวนโสตประสาทเป็นอันมาก คล้าย ๆ กับเจ้าของด้วยขามในถ้ำบนภูเขากำลังเรียกร้องให้เอาของไปคืน จิตใจของนางฟักมีแต่ความร้อนรุ่มกระวนกระวาย หากความสงบมิได้เลย จึงปรึกษากันภายในครอบครัวว่าจะต้องเอาด้วยขามไปคืนและขอขมาลาโทษต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เจ้าป่าเจ้าเขาเจ้าของด้วยขามนั้น พอสิ้นเสียงปรึกษาหารือ เสียงดนตรีที่รบกวนโสตประสาทก็หยุดเงียบลง ทุกคนขนลุกเกรียวด้วยความกลัว

วันรุ่งขึ้นนางฟีกและลูกหลานก็ช่วยกันทำบายศรีใบตองสดบรรจุข้าวสุก ไข่ต้มและ
เครื่องเช่นบูชาอื่น ๆ เก็บด้วยขามสวยงามที่ยืมมา พากันไปที่ปากถ้ำบนภูเขา พอตั้งบายศรีลงแล้ว
ก็จุดธูปอธิษฐานขอขมาลาโทษต่าง ๆ พร้อมกับขอสำนึกผิด ขออภัย และขอคืนด้วยขามที่ยืมไป
นั้น ปากถ้ำก็เปิดออก นางฟีกและลูกหลานก็นำด้วยขามต่าง ๆ ไปเก็บคืนเข้าที่เดิม แล้วก็พากันกลับ
บ้าน ของตน (พุดชา นุสติ 2538: 21)

แบบฝึกหัดเรื่อง เขาบายศรี

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียน กากบาท (X) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. ความฝันของนางพลอยเป็นความฝันแบบใด

ก. บุญนิมิต	ข. เทพสังหารณ์
ค. จิตนิวรรณ์	ง. ธาตุโทษก
2. ปัญหาของนางพลอยคืออะไรและแก้ไขโดยวิธีใด

ก. ขาดเงินในการทำบุญ จึงจุดธูปอธิษฐานเจ้าป่าเจ้าเขา
ข. ขาดถ้วยชามในการทำบุญ จึงจุดธูปอธิษฐานเจ้าป่าเจ้าเขา
ค. ขาดเครื่องถ้วยชามในการทำบุญ จึงจุดธูปอธิษฐานเทพยดาผู้ศักดิ์สิทธิ์
ง. ขาดอาหารและเงินในการทำบุญ จึงเรียกรายจากเพื่อนบ้านข้าง ๆ
3. ถ้าเปรียบเทียบกระทำของนางฟักจะตรงกับสุภาษิตในข้อใดต่อไปนี้

ก. โลกมากลาภหาย	ข. กินอยู่กับปากอยากอยู่กับท้อง
ค. ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน	ง. ตัดช่องน้อยแต่พอตัว
4. “จิตใจของนางฟักมีแต่ความรุ่มร้อนระวนระวาย หากความสงบมิได้เลย” เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังข้อความนี้ คือเหตุการณ์ใด

ก. ครอบครัวของนางฟักคิดจะขอขมาลาโทษสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ข. นางฟักไปขอคำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือจากนางพลอย
ค. นางฟักรีบนำถ้วยชามไปคืนปากถ้ำบนภูเขา
ง. สิ่งศักดิ์สิทธิ์คลุใจให้นางฟักนำสิ่งของไปคืนและให้ขอขมาลาโทษ
5. ในตอนจบของเรื่องนางฟักสำนึกตนหรือไม่ อย่างไร

ก. สำนึก และปรับปรุงตนให้ดีกว่าเดิม
ข. สำนึก เช็ดหลาบที่จะทำเช่นนั้นและเลิกทำตลอดไป
ค. ไม่สำนึก คิดว่าครั้งหน้าในอนาคตต้องรอบคอบในการทำงานมากขึ้น
ง. ไม่สำนึก เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ยอมยกโทษและไม่เอาความจริงไม่สำนึก เพราะคิดจะขโมยครั้งต่อไป แต่ต้องวางแผนให้รัดกุมกว่านี้

6. เรื่องเขาบายศรี ให้ข้อคิดตรงกับสำนวนใด

ก. ซ้ำเป็นการ นานเป็นคุณ

ข. น้ำลดตอผุด

ค. คิดก่อนทำ

ง. กัดก่อนเกลือกิน

7. ถ้านักเรียนเป็นนางฟ้าจะสำนึกตนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 9

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องนายแก้วต่างได้อย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องนายแก้วต่าง

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 9 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 9 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง นายแก้วต่าง

แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ

4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่

ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง ทนายแก้ต่างและแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่อง ทนายแก้ต่างได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบฝึกที่ 9

เรื่อง ทนายแก้ต่าง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีลูกคนรวยกับลูกคนจนสองคนพากันไปดักจับสัตว์ในป่าใกล้ ๆ กัน โดยลูกคนรวยใช้เครื่องมือดักจับนกเงือก เรียกว่า “กบดัก” เอาเครื่องมือ ดังกล่าวไปวางไว้บนคาบไม้สูง ส่วนลูกคนจนใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “ลูกทูป” วางที่พื้นดินใกล้ ๆ โคนไม้ต้นนั้น สำหรับดักกวางป่า แล้วพากันกลับบ้าน

วันรุ่งขึ้นเด็กทั้งสองคน ก็มาดูผลงาน โดยลูกคนรวยมาถึงก่อน ก็พบว่ากวางติดอยู่กับลูกทูปของลูกคนจน และนกเงือกติดอยู่กับที่กบดักนกของตนเอง ก็เกิดความโลภอยากได้กวาง เพราะมีค่ามากกว่านกเงือก จึงทำการปลดกวางซึ่งเพิ่งตายเพราะถูกลูกทูปทูปหัว เอาขึ้นไปพาดไว้ที่คาบไม้ที่มีกบดักนกตั้งอยู่ แล้วปลดเอานกเงือกลงมาไว้ที่ลูกทูป พอจัดแจงเรียบร้อยลูกคนจนก็มาถึง จึงเกิดความสงสัยว่านกเงือกมาติดกับลูกทูปของตนได้อย่างไร เพราะไม่ใช่เครื่องมือกับดักนก ส่วนกวางก็ไม่รู้ว่าเหาะขึ้นไปติดที่กบดักนกบนกิ่งไม้ได้อย่างไร คิดไปคิดมาก็นึกรู้ว่าลูกคนรวยต้องจับสัตว์ทั้งสองชนิดสลับที่กันแน่ ๆ

จึงต่อว่าต่อขานว่าลูกคนรวยใจโง่ ฝ่ายลูกคนรวยไม่ยอมจึงไปฟ้องเศรษฐีพ่อของตน เศรษฐีกับบริวารมาดูที่เกิดเหตุก็เข้าข้างลูกตัวเอง ตัดสินว่าเมื่อกวางติดกับดัก กวางนั้นจะต้องเป็นของลูกตัว ส่วนนกเงือกที่ติดลูกทูป ก็เป็นของลูกคนจนไป ฝ่ายลูกคนจนก็ไม่ยอมที่เศรษฐีตัดสินไม่ยุติธรรม เศรษฐีได้ฟังดังนั้นก็โกรธจึงบอกให้ลูกคนจนไปหาทนายแก้ต่างมาได้เหตุผลหักล้างกัน ถ้าหาไม่ได้หรือทนายไม่มีเหตุผลที่จะโต้เถียงได้ เศรษฐีก็จะฆ่าลูกคนจนเสียพร้อมกันนั้นก็ให้บริวารแบกหามเอากวางกลับไปยังเคหาสถานของตน ลูกคนจนได้ฟังดังนั้นจึงเดินร้องไห้ไปตามทางในป่า มีรู้ที่จะทำประการใด

ขณะนั้น มีกระต่ายเจ้าปัญญาตัวหนึ่งนั่งติดอยู่ในโพรงไม้โคนต้นยางใต้ริมทางเดินที่ลูกคนจนเดินผ่าน โพรงนี้มีคนมา “บ่อง” ไว้แล้วเอาไฟจุดในโพรงไม้นั้น ซึ่งจะมีน้ำมันยางไปใช้ประโยชน์เช่นทำจี้ได้ ทำวัสดุภาชนะเครื่องสานกันมอดหรือผสมกับผงชันสำหรับยากระบุงกันน้ำรั่ว ใช้เก็บของเหลวได้ เมื่อคนมาตักน้ำมันยางไปหมดแล้ว แต่เศษที่เหลือก็ยังมีความเหนียวข้นอยู่ กระต่ายตัวนี้มีรู้วามาจากไหนอุตริกระโดดขึ้นไปนั่งในโพรงไม้ที่คนเขาตักน้ำมันยางไปแล้วนี้ ก็

ติดอยู่กับความเหนียวของน้ำมันยางที่แห้งไปไหนไม่รอด กระจ่ายมองเห็นเด็กวัยรุ่นคนจนเดินผ่านมาก็ร้องถามว่า เดินร้องไห้มาทำไม

ลูกคนจนเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกเขาโกงและเขาจะฆ่าตนให้ฟังเพราะสมัยโบราณเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีน้อย ตามท้องที่ห่างไกลชาวบ้านตัดสินใจกันเอง กระจ่ายก็วางเชิงว่าไม่เป็นไร เรื่องเล็กน้อยเพียงเท่านี้ เจ้าจงช่วยแกะข้าออกจากโพรงไม้และพาข้าไปยังบ้านเศรษฐีเมื่อไปถึงบ้านเศรษฐี กระจ่ายในฐานะทนายแก้ต่างอย่างขุนโสภาก็กระโดดขึ้นไปนั่งบนนอกชานแล้ว สอบถามว่าเรื่องราวเป็นมาอย่างไร เศรษฐีจึงเล่าเรื่องโดยละเอียด แล้วสรุปข้อตัดสินกรณีพิพาทนี้ว่า ในเมื่อกวางไปติดกับดักนกของลูกตน กวางก็ต้องเป็นของลูกตน ถึงแม้ว่ากับดักจะใช้สำหรับดักนกก็ ไม่สำคัญอะไรประจักษ์พยานก็ชัดเจนอยู่แล้ว กระจ่ายได้ฟังดังนั้นก็หงงหน้าหันซ้ายหันขวามองไปทางโน้นทีทางนี้ทีตามนิสัยประจำตัว แล้วร้องขึ้นว่า เจ้าข้าเอ๋ย ปลาหมอกินดอกมะขาม ใครเคยเห็นบ้างไหมหนอ เศรษฐีจึงแย้งว่า ตั้งแต่เกิดจากท้องพ่อท้องแม่ ข้าไม่เคยเห็นปลาหมอกินดอกมะขามได้ เพราะมะขามต้นสูงใหญ่ ดอกมะขามอยู่บนต้น ส่วนปลาหมอกอยู่ในน้ำจะขึ้นไปกินได้อย่างไร เจ้าเออะไรมาพูด ข้าไม่เคยพบเคยเห็น กระจ่ายก็สวนคำว่า ข้าก็ไม่เคยเห็น กวางไปติดกับดักนก ส่วนนกไปติดลูกทูปที่ใช้สำหรับดักกวาง ท่านเศรษฐีเอาเรื่องโกหกอะไรมาพูด เศรษฐีจ้านนต่อถ้อยคำ และอนุญาตให้ลูกคนจนนำกวางคืนไปได้ (ผาสุก หันเจริญ 2537: 19)

แบบฝึกหัดเรื่อง ทนายแก้ต่าง

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนกากบาท (X) ทับหัวข้อที่ถูกที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

1. ขณะที่ลูกคนจนเดินผ่าน โพรงไม้เจอสัตว์อะไร

ก. แมวป่า	ข. ลิง
ค. กระจ่าง	ง. กระจอก
2. ข้อใดอธิบายสภาพเนื้อเรื่องผิดไปจากเนื้อหา

ก. ลูกคนรวยใช้กับดักจับนกเงือก	
ข. ลูกคนจนใช้แหจับกวางป่า	
ค. กับดักเป็นเครื่องมือที่ใช้วางบนคาบไม้สูง	
ง. ลูกทูปเป็นเครื่องมือที่ใช้วางที่พื้นดินใกล้ ๆ โคนต้นไม้	
3. คนที่ขาดสติขาดความรอบคอบ อาจทำให้การปฏิบัติผิดพลาด หรือสูญเสียอย่างมหาศาลตรงกับสำนวนใด

ก. เป็นวรรคเป็นเวร	ข. ปลาติคร่างแห
ค. เขี่ยบ้ายรายทาง	ง. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย
4. การกระทำของพ่อเศรษฐีและลูก ตรงกับสำนวนใด

ก. เป็นปีเป็นขลุ่ย	ข. ชวานากับงูเห่า
ค. นายพรานเป็นพระ	ง. สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ
5. ศึกษาข้อความ 1) – 5) แล้วเรียงลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง

1) เกิดความไม่เป็นธรรม	
2) ลูกคนจนโสภโศกเศร้าเดินร้องไห้ไปตามป่าได้พบกระจ่าง	
3) วันรุ่งขึ้นเด็กทั้งสองมาดูผลงาน	
4) ทนายแก้ต่างของลูกคนจนใช้สำนวน “ปลาหมอกินดอกมะขาม”	
5) เศรษฐีจ้านนต่อถ้อยคำ อนุญาตให้ลูกคนจนเอาทูปกลับไป	

ก. 1) , 2), 3), 4), 5)	ข. 3), 1), 2), 4), 5)
ค. 3), 2), 1), 5), 4)	ง. 1), 3), 2), 4), 5)

6. ผลจากการวางอุบายได้ผลสรุปคืออะไร

ก. ลูกคนจนได้กว้างกิน

ข. ลูกคนจนถูกลอบฆ่าตาย

ค. สัตว์ทั้งสองถูกฆ่าตาย

ง. ลูกคนจนไม่ได้ทำอะไรทั้งนั้น

7. ถ้านักเรียนเป็นลูกคนจนจะปฏิบัติอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 10

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่าน เรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ ได้อย่างน้อย
ร้อยละ 60

เนื้อหา

นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ

กิจกรรมการฝึก

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกหัดที่ 10 โดยครูแจกกระดาษคำตอบให้นักเรียน
3. นักเรียนทำแบบฝึกที่ 10 โดยอ่านนิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณสอขดาวแล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง ในกระดาษคำตอบ
4. ครูเก็บกระดาษคำตอบ ให้นักเรียนช่วยกันเฉลย ครูอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณและแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกหัดการอ่าน เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณ ได้ถูกต้องอย่างน้อย ร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

แบบฝึกที่ 10

เรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ

นานมาแล้ว ยังมีกษัตริย์ผู้ครองนครโบราณพระองค์หนึ่งเข้าใจว่านครนั้น คือ เมืองจันทบุรีที่เชิงเขาสระบาป ทรงพระนามว่าพระเจ้าพรหมทัต พระองค์ทรงสืบราชบัลลังก์มาจากใครเมื่อใด ไม่ทราบแต่ว่า พระองค์มีเอกอัครมเหสี และมีราชโอรสด้วยกันสองพระองค์ องค์โตทรงพระนามว่า เจ้าบริพงษ์องค์น้อยทรงพระนามว่า เจ้าวงษ์สุริยมาศ ต่อมามเหสีสิ้นพระชนม์ พระเจ้าพรหมทัตได้ทรงอภิเษกมเหสีองค์ใหม่ขึ้นอีก ทรงพระนามว่า พระนางกาไว ซึ่งทรงพระสิริโฉมมากเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าพรหมทัตยิ่งนัก และมีพระโอรสด้วยกันอีก 1 พระองค์ ทรงพระนามว่า พระไวยทัต

พระนางกาไวเป็นผู้มีใจอัจฉริยาในราชโอรสที่ประสูติจากเอกอัครมเหสีเดิม และมักใหญ่ใฝ่สูงหวังจะให้พระไวยทัตราชโอรสครองนคร ตนจะได้มีอำนาจต่อไป หากว่าพระเจ้าพรหมทัตเสด็จสวรรคตแล้ว จึงทรงวางแผนกำจัดเจ้าบริพงษ์ และเจ้าวงษ์สุริยมาศ ซึ่งตามกฎหมายเถียรบาลย่อมมีสิทธิในราชสมบัติมากกว่า เพื่อไม่ให้เป็นที่กีดขวางแผนการของตน ความคิดนี้คงจะทรงคิดมาตั้งแต่แรกที่ได้ทรงเสกสมรส ครั้นเมื่อตนมีพระราชโอรสก็ทรงดำเนิงานเพื่อให้พระเจ้าพรหมทัตซึ่งลุ่มหลงตนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ลุ่มหลงตนยิ่งขึ้นถึงกับมีการลอบทำเสน่ห์ยาแฝดให้ทรงเสวย เพื่อให้หลงรักตนแต่เพียงองค์เดียว และเมื่อได้โอกาสคราวไรก็พยายามเพ็ดทูลให้พระเจ้าพรหมทัตกำจัดเจ้าบริพงษ์ และเจ้าวงษ์สุริยมาศเสีย โดยหาเรื่องยุยงว่าลูกเลี้ยงทั้งสองไม่ดีประการใดประการหนึ่งอยู่เสมอ พระเจ้าพรหมทัตแม้จะทรงพระเสนาหาในพระนางกาไวเพียงไร ก็ยังทรงมีพระสติอยู่ไม่ทำอะไรรุนแรงแก่ราชโอรส แต่ในที่สุดเมื่อทรงตัดรำคาญจึงทรงเรียกพระราชโอรสทั้งสองมาชี้แจงเหตุผลให้พาไพร่พลไปหาทำเลสร้างเมืองอยู่ในหม่ทางเหนือ คือในเขตพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เดิวนั้นซึ่งอยู่ใกล้แดนขอม (เขมร) เรียกกันว่า เมืองสามสิบ

เมื่อพระนางกาไวดำเนิงานตามแผนบรรลุไปขั้นหนึ่งแล้ว ก็พยายามรวบรวมอำนาจต่าง ๆ เข้าไว้ในมือของตน ครั้นถึงพระเจ้าพรหมทัตสวรรคตแล้ว พระนางก็สถาปนาพระไวยทัตพระราชโอรสขึ้นเป็นกษัตริย์ได้สมประสงค์ของตนเองโดยไม่มีอุปสรรคอันใด และได้ตั้งตนเป็นผู้สำเร็จราชการโดยอ้างว่าพระไวยทัตยังทรงพระเยาว์อยู่ เมื่อมีอำนาจยิ่งใหญ่แล้วพระนางก็ทำนุบำรุงไพร่พลให้แข็งแรง เตรียมไว้รับศึกซึ่งทรงพระราชดำริว่าจะเกิดจากเจ้าบริพงษ์และเจ้าวงษ์สุริยมาศ สองพี่น้องทางเมืองสามสิบรู้เรื่องราวพระราชบิดาสวรรคตและพระนางกาไวขึ้นครอง

เมืองก็ไม่พอพระทัยรีบกรีธาทัพมาเพื่อจะชิงเมืองคืน เพราะถือว่าคนมีสิทธิในราชสมบัติยิ่งกว่าใครจึงยกกองทัพมา กองทัพที่ยกมากจะมีกำลังน้อย ทั้งขาดการเตรียมพร้อม เมื่อยกมาอย่างรีบด่วนไพร่พลคงจะเหน็ดเหนื่อยอดโรยทำให้กองทัพของพระนางกาไวซึ่งพร้อมอยู่แล้วจึงต่อสู้ได้ชัยชนะ กองทัพของเจ้าบริพงษ์และเจ้าวงศ์สุริยมาศ

เมื่อยกทัพกลับไปถึงเมืองสามสิบแล้วก็เกลี้ยกล่อมผู้คน ช้าง ม้า ศึก ฝักอาวุธ และทะนุบำรุงให้เข้มแข็งและได้บอกขอกำลังไปยังกษัตริย์ขอม ซึ่งประทับอยู่ที่เมืองนครธม มาช่วยแก้แค้นโดยมีสัญญาว่า ถ้าได้เมืองคืนแล้ว จะแบ่งเมืองให้ กษัตริย์ขอมก็ส่งกำลังมาช่วยกองทัพที่ยกมาใหม่ครั้งนี้ เดินทัพมาด้วยความระมัดระวังไม่ประมาทเหมือนคราวที่แล้ว เมื่อมาถึงเมืองที่สร้างค่ายคูประตูหอรบ และตั้งพลับพลาประทับเตรียมไว้ต่อสู้ทัพในเมือง ช้างฝ่ายในเมืองคงจะประมาทเพราะเคยชนะมาคราวหนึ่งแล้ว ฉะนั้นแม้ฝ่ายเจ้าบริพงษ์และเจ้าวงศ์สุริยมาศจะส่งทูตมาเจรจาขอตกลงโดยดีก็หาได้ตกลงด้วยอย่างใดไม่ พระราชโอรสทั้งสองจึงยกทัพเข้าโจมตี ฝ่ายในเมืองออกต่อสู้เห็นเหลือกำลังเพราะพ่ายแพ้นเข้าศึกเข้าเมืองได้แล้ว พระนางกาไวจึงได้ขึ้นพระราชทรัพย์ขึ้นหลังช้างที่เพนียด เปิดประตูเมืองจะหนี ทรัพย์ที่ขนไปไม่ทันก็ทิ้งส้วม (เว็จ) เป็นอันมาก ครั้นจวนตัวจะหนีไม่พ้นจริง ๆ ก็ให้เอาเครื่องทองออกหว่านตามหลังขบวนของตน เพื่อล่อข้าศึกให้พะวงเก็บทรัพย์สินเหล่านั้น แล้วตนก็ได้ลงเรือหนีไป (อัจฉรา วงศ์ไพโรจน์ 2539: 18)

แบบฝึกหัด เรื่อง เมืองจันทบุรีโบราณ

1. เดิมที่เชื่อว่าเมืองจันทบุรีตั้งอยู่บริเวณใด
 - ก. เขิงเขาซอยดาว
 - ข. เขิงเขาสะพาน
 - ค. ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันตก
 - ง. ริมแม่น้ำจันทบุรีฝั่งตะวันออก
2. ข้อใดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวงศ์ไม่ถูกต้อง
 - ก. กษัตริย์ผู้ปกครองเมืองจันทบุรี คือ พระเจ้าพรหมทัต
 - ข. เอกอัครมเหสีและมีราชโอรสด้วยกันสองพระองค์
 - ค. พระราชโอรสทั้งสองพระองค์ ชื่อ เจ้าบริพงษ์และเจ้าวงษ์สุริยมาศ
 - ง. พระนางกาไวเป็นเอกอัครมเหสี
3. ในปัจจุบันมีการปกครองบ้านเมือง รูปแบบใด
 - ก. ระบอบประชาธิปไตย
 - ข. สมบูรณาญาสิทธิราช
 - ค. แข่งชิงบ้านเมืองด้วยกำลัง
 - ง. การปกครองเมืองประเทศราช
4. ศึกษาข้อความที่ 1 – 4 แล้วเรียงลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้อง
 - 1) พระเจ้าพรหมทัตอภิเษกสมรสกับพระนางกาไว
 - 2) เจ้าบริพงษ์และเจ้าวงษ์สุริยมาศไปสร้างเมืองใหม่
 - 3) พระเอกอัครมเหสีองค์เดิมสวรรคต
 - 4) กษัตริย์ผู้ปกครองเมืองจันทบุรี ถูกลอบทำเสน่ห์ยาแฝดให้เสวย
 - ก. 1), 2), 4), 3)
 - ข. 3), 4), 1), 2)
 - ค. 1), 4), 2), 3)
 - ง. 3), 1), 4), 2)
5. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเทียบตำแหน่งของสถานที่อดีต-ปัจจุบัน
 - ก. บริเวณที่โรยทอง - วัดทองทั่ว
 - ข. เมืองสามสิบ - อำเภอโป่งน้ำร้อน
 - ค. เมืองเพนียด - เมืองโบราณเพนียดใกล้วัดทองทั่ว
 - ง. เว็จนางกาไว - ตำบลคลองนารายณ์

6. เหตุการณ์ใดในเนื้อเรื่องไม่ตรงกับตำนานเมืองจันทบุรีโบราณ
- ก. พระนางกาไวให้เจ้าบริพงษ์เป็นกษัตริย์ครองราชย์ต่อไปแทนพระราชบิดา
 - ข. พระราชโอรสทั้งสองทราบว่าพระราชบิดาสวรรคตแล้วพระนางกาไวขึ้นครองเมืองก็ไม่พอพระทัยรีบกรีธาทัพมาชิงเมืองคืน
 - ค. ทัพของพระราชโอรสทั้งสองพ่ายแพ้ทัพพระนางกาไวจึงขอความช่วยเหลือจากกษัตริย์ขอม
 - ง. พระนางกาไววางแผนให้พระราชโอรสทั้งสองอพยพไปอยู่เมืองสามสิบแล้วให้พระราชโอรสของพระนางขึ้นครองราชย์แต่ตอนจบเมืองเพนียดก็ไร้กษัตริย์
7. ถ้านักเรียนเป็นพระเจ้าพรหมทัต นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

เฉลยแบบฝึกหัดในแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนิทานพื้นบ้านจันทบุรี

เรื่อง/ข้อ	1	2	3	4	5	6
เรื่องเสื้อทองคำที่บางสระเก้า	ก	ข	ค	ง	ก	ง
เรื่องต้นกระบองเพชรที่เมืองจันท	ค	ค	ง	ง	ง	ง
เรื่องกระต่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว	ง	ค	ก	ข	ก	ง
เรื่องเขาแหลมสิงห์	ง	ค	ง	ค	ค	ง
เรื่องสามเกลอขี้เมา	ค	ข	ง	ง	ค	ข
เรื่องลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า	ข	ค	ก	ง	ข	ง
เรื่องนายตนเอง	ข	ข	ค	ง	ข	ง
เรื่องเขายายศรี	ข	ค	ก	ก	ง	ค
เรื่องทนายแก้ต่าง	ค	ข	ง	ก	ข	ค
เรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ	ข	ง	ก	ค	ค	ง

แนวตอบอัตนัยในแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนิทานพื้นบ้านจันทบุรี

- เรื่องเสื้อทองคำที่บางสระเก้า นักเรียนควรยกย่องบุคคลเช่นใดในสังคมปัจจุบัน
แนวตอบ บุคคลที่ประพฤติดีทั้งด้านกาย วาจาใจ และดำรงชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม
- เรื่องต้นกระบองเพชรที่เมืองจันท นักเรียนเชื่อหรือไม่ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริง จงอธิบายให้เหตุผล
แนวตอบ นักเรียนใช้วิจารณญาณจากการอ่านเนื้อเรื่องนิทานแล้วตอบคำถามด้วยความพินิจพิเคราะห์อ้างอิงเหตุผล
- เรื่องกระต่ายเจ้าปัญญาแห่งเขาสอยดาว ปัจจุบันมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นหรือไม่ หากเกิดขึ้นกับนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
แนวตอบ ปัจจุบันมีเหตุการณ์ทำทายเป็นตอรองกันเช่นเดียวกับเหตุการณ์ในเรื่องนี้อยู่เนื่อง ๆ ดังนั้นจึงควรใช้การปฏิบัติกิจกรรมในวิถีการดำรงชีวิต ด้วยสติปัญญา เหตุผลและรอบคอบ

4. **เรื่องเขาแหลมสิงห์** ให้นักเรียนพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และคุณค่า เหตุผลที่ได้รับจากการอ่านเรื่องนี้
- แนวตอบ** สภาพพื้นที่ ลักษณะภูมิประเทศ ของจังหวัดจันทบุรี เป็นป่าไม้ ภูเขา และเนินสูงตลอดทั้งด้านทิศใต้ เป็นชายฝั่ง มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งเป็นอ่าวแหลมและหาดทราย จึงมีเรื่องราวของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น แห่งนี้ ทำให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ความเป็นมา โดยอาศัยวิจารณ์ญาณและความภูมิใจในท้องถิ่นตน
5. **เรื่องสามเกลอขี้เมา** จงบอกโทษของการเสพสารเสพติด ทำให้เกิดผลเสียอย่างไร
- แนวตอบ** อธิบายโทษของสารเสพติดแต่ละประเภท แล้วบอกผลเสียที่เกิดจากการเสพที่ทำให้ขาดสติ สัมปชัญญะ ทำให้ประพฤติดิในต่างต่าง ๆ
6. **ลูกเศรษฐีกับลูกเจ้า** ถ้านักเรียนเป็นลูกเศรษฐี เมื่อได้เป็นเจ้าของจะปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างไร
- แนวตอบ** ยกตัวอย่างการปฏิบัติตน โดยอธิบายถึงความเหมาะสมในการกระทำนั้นว่าเนื่องด้วย สถานการณ์หรือเหตุผลใด จึงกระทำเช่นนั้น
7. **เรื่องนายตนเอง** จากเหตุการณ์ของเรื่อง หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ จะสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างไร
- แนวตอบ** ควรรู้จักตนเอง รู้บทบาทหน้าที่ และศักยภาพของตนเอง ในการเป็นผู้นำ หรือผู้ตามที่ดี
8. **เรื่องเขายายศรี** ถ้านักเรียนเป็นนางฟัก จะสำนึกตนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- แนวตอบ** ความสำนึกตนเมื่อทำผิดพลาดใด ๆ ไปแล้ว เป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่งของคนดี หากมีการสำนึกควรไตร่ตรองและหาวิธีการที่เหมาะสม เพื่อการแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. **ทนายแก้ต่าง** ถ้านักเรียนเป็นลูกคนจน จะปฏิบัติอย่างไร เพราะเหตุใด
- แนวตอบ** บอกวิธีปฏิบัติของตนเอง ตามลำดับเหตุการณ์ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม อย่างสุจริต รอบคอบ จนประสบความสำเร็จ
10. **เรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ** ถ้านักเรียนเป็นพระเจ้าพรหมทัต นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร เพราะเหตุใด
- แนวตอบ** เป็นผู้มีเหตุผล รับฟังเหตุผลทั้งสองฝ่าย ทั้งมีสติสัมปชัญญะ รู้ตัวทั่วพร้อมในการสดับรับฟัง เพราะจะทำให้เกิดความร่มเย็น สงบสุข ทั้งภายในครอบครัวและผู้เกี่ยวข้องทั่วไป

ภาคผนวก จ

ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 1 - 10

ตารางที่ 16 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 1

แบบฝึกที่ 1 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	7	70.00
2	5	50.00
3	5	50.00
4	6	60.00
5	6	60.00
6	5	50.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 60.00

ตารางที่ 17 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 2

แบบฝึกที่ 2 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	7	70.00
2	6	50.00
3	5	50.00
4	5	60.00
5	6	60.00
6	5	50.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 60.00

ตารางที่ 18 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 3

แบบฝึกที่ 3 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	6	60.00
2	6	60.00
3	6	60.00
4	7	70.00
5	7	70.00
6	7	70.00
7	10	100.00
รวม 10		เฉลี่ยร้อยละ 70.00

ตารางที่ 19 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 4

แบบฝึกที่ 4 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	6	60.00
2	6	60.00
3	7	70.00
4	6	60.00
5	7	70.00
6	7	70.00
7	10	100.00
รวม 10		เฉลี่ยร้อยละ 70.00

ตารางที่ 20 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 5

แบบฝึกที่ 5 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	7	70.00
2	6	60.00
3	5	50.00
4	5	50.00
5	6	60.00
6	5	50.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 60.00

ตารางที่ 21 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 6

แบบฝึกที่ 6 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	7	70.00
2	7	70.00
3	6	60.00
4	6	60.00
5	7	70.00
6	6	60.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 70.00

ตารางที่ 22 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 7

แบบฝึกที่ 7 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	7	70.00
2	7	70.00
3	6	60.00
4	6	60.00
5	7	70.00
6	6	60.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 70.00

ตารางที่ 23 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 8

แบบฝึกที่ 8 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	8	80.00
2	6	60.00
3	5	50.00
4	6	60.00
5	7	70.00
6	7	70.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 70.00

ตารางที่ 24 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 9

แบบฝึกที่ 9 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	6	60.00
2	7	70.00
3	5	50.00
4	6	60.00
5	8	80.00
6	7	70.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 70.00

ตารางที่ 25 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
แบบฝึกที่ 10

แบบฝึกที่ 10 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	8	80.00
2	7	70.00
3	8	80.00
4	8	80.00
5	7	70.00
6	8	80.00
7	10	100.00
	รวม 10	เฉลี่ยร้อยละ 80.00

ภาคผนวก ฉ

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก มีทั้งหมด 30 ข้อ ให้เวลา 40 นาที
2. ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องนิทานพื้นบ้านจันทบุรี ที่กำหนดให้แล้วทำแบบทดสอบท้ายเรื่อง
3. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (Γ) ทับตัวอักษรที่ตรงกับตัวเลือกในกระดาษคำตอบ
4. ส่งแบบทดสอบคืนพร้อมกระดาษคำตอบ

สี่เกลอเกี่ยวหญ้าคา

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ยังมีสัตว์ป่ากลุ่มหนึ่ง จำนวนสี่ตัว คือ เสือ สุนัขจิ้งจอก นกยาง และกระต่าย คบหาสมาคมเป็นเพื่อนกัน สาบานว่าจะช่วยเหลือกันไม่ทิ้งกัน สัตว์ทั้งสี่เกิดความคิดว่าควรจะช่วยกันสร้างบ้านอยู่ด้วยกันในหมู่บ้านเช่นเดียวกับมนุษย์ ก็ช่วยกันตัดไม้ ฝังเสาทำโครงบ้านมีชื่อ แป้ ไม้ฟาก ไม้ฝาต่าง ๆ ก็เตรียมได้พร้อมแล้ว ยังขาดแต่ไม่มีหญ้ามาผูกหลังคา จึงพากันไปพักผ่อนในป่า ตั้งกองเกี่ยวหญ้าคาและตากหญ้าคาให้แห้ง เพื่อจะได้นำกลับมาผูกหลังคาบ้านต่อไป ในวันนี้ก็จัดเวรหุงหาอาหารกันคนละวัน

วันแรกเป็นเวรของเสือ เสือก็ไปหาเนื้อแก้งเนื้อกวางมาประกอบอาหารให้เพื่อน ๆ ได้กินกันอิ่มหน้าสำราญ

วันที่สองเป็นเวรของสุนัขจิ้งจอก สุนัขจิ้งจอกก็สามารถล่าสัตว์ทำเป็นอาหารเนื้อเลี้ยงพรรคพวกได้เช่นเดียวกัน อย่างน้อย ๆ สุนัขจิ้งจอกก็สามารถตะครุบไก่ป่ามาได้

วันที่สามเป็นเวรของนกยาง นกยางก็ไปที่เขาด้อม ๆ ย่อง ๆ อยู่ตามริมห้วย ริมบึง จับปู ปลา มาทำอาหารสู้กันกินได้เป็นที่พอใจของเพื่อน ๆ ทุกตัว

วันที่สี่เป็นเวรของกระต่าย กระต่ายไม่รู้จะทำประการใด เพราะจะไปเที่ยวล่าสัตว์ป่า หรือจับปู ปลา มาประกอบอาหารก็ไม่มีความสามารถ ครั้นจะไปเก็บผักหญ้ามาทำอาหารก็ดูอะไรอยู่ จะเป็นการน้อยหน้าเพื่อนฝูงทันใดนั้นความคิดก็แวบเข้ามาในสมองดูสายฟ้าแลบ จึงคว้าเอาหม้อแกงมาแล้วกระต่ายก็บรรจงถ่ายอุจจาระลงในหม้อแกงนั้น อันจีหรือมูลของกระต่ายนี้เป็นก้อนกลม ๆ ประมาณเท่าก้อนขนมบัวลอยทั่ว ๆ ไป เมื่อถ่ายเสร็จแล้วกระต่ายก็รีบกินหญ้าอ่อน ๆ กล้วย ๆ ที่พักผ่อนเป็นการใหญ่ แล้วก็มาถ่ายใส่หม้ออีก กินไปถ่ายไปก็ได้มูลปริมาณมากพอ เมื่อใส่น้ำเต็มหม้อแล้วเห็นว่าพอจะเลี้ยงเพื่อนทั้งสามได้อิ่ม กระต่ายก็คิดว่าธรรมดาอาหารคนในหมู่บ้านย่อมจะต้องมีรสเปรี้ยว หวาน มัน เค็ม เผ็ด ครบห้ารสจึงจะดี และอาหารบางอย่างก็มีรสขม เพิ่มอีกเป็นหกรส อย่างกระนั้นเลยเราต้องทำกับข้าวมีอันนี้ให้ร่อยหลากรส ย่อมจะดีกว่าทำเพียงเนื้ออย่าง ปลาอย่าง กินมาทุกมื้อน่าเบื่อ คิดดังนั้นแล้วกระต่ายจึงไปเก็บพริกขี้หนูในป่าซึ่งขึ้นเองอยู่มากมายทั่วไปทั้งเม็ดที่สุกแดงและเม็ดเขียว มาใส่หม้อแกงให้เกิดรสเผ็ด แล้วไปแตะ ๆ เอาถั่วลิสงที่อยู่ใต้ดินซึ่งชาวบ้านปลูกไว้มาจำนวนหนึ่งมาใส่หม้อให้เกิดรสมัน ส่วนรสหวานจะทำประการใด กระต่ายครุ่นคิดเพราะหาชื่อน้ำตาลยาก กระต่ายจึงไปเก็บมะเขือเทศสุก ๆ ของชาวบ้าน มาใส่หม้อแกงอีก ทำให้เกิดรสหวานเล็กน้อยและเกิดรสเปรี้ยวอีกนิดหน่อย ส่วนรสเค็มไม่ต้องห่วงเกลือ เพราะอุจจาระของกระต่ายอุดมด้วยเกลือแร่ มีรสเค็มเพียงพอแล้ว

หญิงสาวเต็มแกงเสร็จกำลังร้อน ๆ เพื่อน ๆ ก็มาขี้ที่พักพร้อมกับความหิว กระจ่ายก็เชิญชวนให้รับประทานแกงลูกชิ้นนกกั๊บ เพื่อน ๆ รับประทานอาหารมีอันนี้แล้วทุกตัวจิตใจชมเชยว่า กระจ่ายทำกับข้าวเก่ง ฝ่ายกระจ่ายก็ร้องด้วยเสียงอันดังแหลมว่า

“เกลอ ซี แอ๊ด แอ็น” (เกลอ ซี แอ๊ด แอ็น เป็นภาษาเขมร แปลว่า เกลอกินจี่กู) เพื่อน ๆ ก็ถามว่าพูดอะไร กระจ่ายก็เฉลยว่า

“เปล้าดอก กั๊น ไม่ค่อยสบาย จึงพูดเพื่อเจ้า ไป เพื่อนอย่าสนใจเลย”

กินกันอิ่มแล้ว ทั้งสี่เกลอก็ปรึกษารูปผลงานที่เกี่ยวข้องหญาคาว่า ได้มากพอแล้ว สมควรจะต้องนำกลับไปในหมู่บ้าน เพื่อมุ่งหลังคาต่อไป หญาคาวันนี้มีทั้งสดและแห้งปนกัน สุนัขจิ้งจอกนกลาง กับกระจ่าย ต่างบอกว่าตนเองตัวเล็กแบกหญาคาไม่ไหวจึงลงมติให้บรรทุกหลังเสื่อไป สำหรับกระจ่ายนั้นขอร้องเป็นพิเศษว่าตนกำลังป่วยจึงขอเกาะหลังเสื่อไปด้วย เมื่อบรรทุกหญาคาขึ้นหลังเสื่อไปแล้ว กระจ่ายก็ขึ้นเกาะบนกองหญาคาอยู่บนหลังเสื่อเพื่อเดินทางต่อไป สุนัขจิ้งจอกและนกลางก็เดินตามมาห่าง ๆ เดินไป เดินไป กระจ่ายก็คิดไปว่า

“เป็นสัตว์กันอยู่ดีดีไม่ชอบ

เอาระบอบแบบมนุษย์สุดขุ่นเหยิง

จำเราจะทำพิธีให้แตกกระจ่าง

ใช้พระเพลิงเผาหญาคาเสียเป็นไร”

คิดแล้วจึงร้องบอกแก่เสื่อว่า “มัวแต่เดินกว่าจะถึงหมู่บ้านคงมีดคำ ขอให้เสื่อรีบวิ่งให้เร็วดังลมพัดเกิด จะได้ถึงบ้านไวไว” เสื่อก็วิ่งทันที กระจ่ายก็จุดไม้ขีดตั้งครีอกแคว่กเพราะลมแรงจึงจุดติดยาก ฝ่ายเสื่อก็ถามว่า

“เสียอะไร” กระจ่ายก็ตอบว่า

“เปล้าดอก ไม่ค่อยสบาย คางสันฟันกระทบกันมันก็ดังไปหน่อย อย่าสนใจเลย”

เสื่อก็วิ่งไปเรื่อย ในที่สุดกระจ่ายก็จุดไฟได้ ไฟลุกไหม้หญาคาบนหลังเสื่อ กระจ่ายกระโดดลงจากหลังเสื่อทันที เสื่อรู้สึกร้อนก็ตกใจวิ่งไปใหญ่ หญาที่แห้งก็ไหม้ถึงหลังเสื่อทำให้นั่งไหม้เป็นสีดำ ส่วนหญาคาที่สดก็ไม่ไหม้ไฟ ผิวหนังบริเวณนั้นก็ไม่มีไหม้ดำ ยังคงมีสีเหลืองอยู่ตามเดิม นี่แหละเป็นเหตุให้เสื่อโครงมีผิวเป็นสีเหลืองสลับลายดำ บางคนเรียกว่าเสื่อลายพาดกลอน เพราะแต่เดิมนั้นเสื่อโครงมีสีเหลืองตลอดทั้งตัว

หลังจากเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้หญาคาบนหลังเสื่อครั้งนั้นแล้ว ทั้งสี่เกลอก็สลายตัวต่างแยกย้ายกันไปหากินตามความถนัดของตน ไม่มาสร้างบ้านอยู่ร่วมกับมนุษย์อีกเลย
ผาสุก หันเจริญ นิทานพื้นบ้านจันทบุรี 7-12 (อัครสำเนา)

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่องสี่เกลอเกี่ยวกับหญาคา แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 30 โดยเขียน

กากบาท (Γ) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. “หุงข้าวต้มแกงเสร็จกำลังร้อน ๆ เพื่อน ๆ ก็มาอยู่ที่พักพร้อมกับความหิว กระจ่ายก็เชิญชวนให้รับประทาน...” คำว่า เพื่อน ๆ หมายถึงใคร?
 - ก. เสือ และสุนัขจิ้งจอก
 - ข. สุนัขจิ้งจอก และนกยาง
 - ค. เสือ สุนัขจิ้งจอก และนกยาง
 - ง. นกยาง และเสือ
2. สิ่งที่ถูกอ้างว่าเป็นอุจจาระก้อนกลมในอาหารของกระจ่าย?
 - ก. ลูกชิ้นนกสับ
 - ข. เนื้อย่าง ปลาย่าง
 - ค. มะเขือเทศสุก ๆ
 - ง. ลูกชิ้นปลาสับ
3. การนำพืชผักจากธรรมชาติมาทำอาหารเหมาะสมเพียงใด?
 - ก. จะได้ปลอดจากสารพิษ
 - ข. กินปลอดสารพิษจะได้ไม่เจ็บป่วย
 - ค. สุขภาพของคนในชุมชนที่ปลอดสารพิษจะดีขึ้น
 - ง. กินผักปลอดสารพิษเป็นการป้องกันย่อมดีกว่าแก้
4. นักเรียนคิดว่าการกระทำของกระจ่ายนั้นดีหรือไม่ อย่างไร?
 - ก. ดี เพราะ ใช้เขาวัวปัญญาแก้ปัญหาเมื่อประสบสภาพเข้าตาจน
 - ข. ดี เพราะ มีความคิดที่ดีและไม่ให้เพื่อนจับผิดตนได้
 - ค. ไม่ดี เพราะ กระจ่ายสมยอมรับความเป็นจริงว่าตนหาอาหารไม่ได้
 - ง. ไม่ดี เพราะ ใช้ความคิดในทางที่ผิด และไม่มีความพยายามใช้วิธีแก้ปัญหาคิดดีกว่า
5. นักเรียนคิดอย่างไรต่อชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นห่างไกล?
 - ก. ป้องกันรักษาเขตแดนของตนเอง
 - ข. ช่วยเหลือดูแลกันเมื่อเกิดความทุกข์ยาก
 - ค. ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเจือจุนกันไม่ทิ้งกัน
 - ง. ช่วยกันต่อสู้ป้องกันไม่ให้ผู้ใดเข้ามารุกราน

6. นักเรียนคิดอย่างไรในการเลือกกินอาหารร้านไหน?
 - ก. อาหารไทย ๆ ฉันกินที่ไรอร่อยลิ้นทุกที
 - ข. กินอาหารร้านไหนตามใจหัวหน้าก็แล้วกัน
 - ค. คนต่างชาติที่ได้ทานอาหารไทยล้วนชอบใจกันทั้งนั้น
 - ง. กินอะไรก็ได้ขอให้มันเป็นอาหารไทยรสชาติดี มีคุณภาพ
7. การสร้างบ้านและมีงานขึ้นบ้านใหม่ทำให้เกิดสิ่งใด?
 - ก. ได้มาทานอาหารเช้า
 - ข. ได้พบเพื่อนฝูงมิตรสหาย
 - ค. ได้เห็นความร่วมมือกันทุกฝ่าย
 - ง. ได้ทำในสิ่งที่คนไทยเขาทำกัน
8. ผู้ปฏิบัติตามแนวพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง น่าจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามข้อใดมากที่สุด?
 - ก. อีกลมั้นประพาศศิคร ฌ สภาวะแห่งตน
 - ข. ความอยู่ประเทศซึ่ง เหมาะและควรจะสุชี
 - ค. การงานกระทำไป บ่มิยุ่งและสับสน
 - ง. ยินดี ฌ ของตน บ่มิโลกทะยานปอง
9. การแบ่งงานของสัตว์ทั้ง 4 นักเรียนสามารถเปรียบเทียบได้กับสำนวนใด?
 - ก. ก่อแล้วต้องสาน
 - ข. คนละไม้ละมือ
 - ค. เคียงบ่าเคียงไหล่
 - ง. ไปอย่างน้ำขุน ๆ
10. ในฐานะที่เป็นนักเรียน น่าจะนำแบบอย่างของตัวละครมาใช้ในด้านใด?
 - ก. ซื่อสัตย์
 - ข. ประหยัด
 - ค. ความขยัน
 - ง. กตัญญูรู้คุณ

11. “ครั้นจะไปเก็บผักหญ้ามาทำอาหารก็ดูอะไรอยู่ จะเป็นการน้อยหน้าเพื่อนฝูง ทันใดนั้นความคิดก็แวบเข้ามาในสมองดูสายฟ้าแลบจึงคว้าเอาหม้อแกงมา” ข้อความนี้แสดงการใช้โวหารแบบใด?
- การซ้ำและการแทน
 - การใช้คำเชื่อม
 - พรรณนาโวหาร
 - อุปมาโวหาร
12. ข้อใดเป็นการเรียงลำดับการทำอาหารของกระท่ายได้ถูกต้อง?
- บรรจุถ้วยอุจจาระลงในหม้อแกง
 - รีบกินหญ้าอ่อน ๆ กล้วย ๆ ที่พักแรมจนได้ปริมาณที่พอเหมาะ
 - ใส่พริกขี้หนู ถั่วลิสง และมะเขือเทศสุก ๆ
 - เติมน้ำและวางแผนปรุงรส
- 1 - 2 - 4 - 3
 - 3 - 1 - 2 - 4
 - 3 - 2 - 4 - 1
 - 1 - 4 - 2 - 3
13. ข้อใดกล่าว ผิด เกี่ยวกับการปรุงอาหาร?
- รสเผ็ดจากพริกขี้หนูในป้านทั้งสุกแดงและเขียว
 - ถั่วลิสงจำนวนหนึ่งใส่เพื่อให้มีรสมัน
 - รสหวานและเปรี้ยวมาจากมะเขือเทศสุก ๆ ของชาวบ้าน
 - รสเค็มนำมาจากเกลือเกลือที่ชาวบ้านทิ้งไว้ข้างหมู่บ้าน
14. นักเรียนคิดว่ารสชาติอาหารต่าง ๆ ที่กระท่ายทำน่าจะมีมูลเหตุมาจากข้อใด?
- ความต้องการและความนิยมของเสือ สุนัขจิ้งจอก และนกยาง
 - ธรรมเนียมการทำอาหารของผู้คนในหมู่บ้าน
 - กระท่ายเห็นว่ามีเครื่องปรุงเครื่องเทศมากพอในละแวกนั้นจึงนำมาประกอบ
 - ลักษณะการทำอาหารไทย

15. “ถ้าเราจะทำ พิธี ให้แตกกระเจิง” พิธีในที่หมายถึงอะไร?
- การขนย้ายหีบศพ
 - การประกอบอาหารในวันที่ 4
 - การจัดงานเลี้ยงฉลอง
 - การสร้างบ้าน
16. “ใช้พระเพลิงเผาหีบศพเสียเป็นไร” เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปเป็นอย่างไร?
- เสื่อต้องกลายเป็นสี่เหลี่ยมสลับลายดำ
 - เสื่อ สุนัขจิ้งจอก นกยาง และกระท่ายเล็กคบหากัน
 - แผนการสร้างบ้านถูกยกเลิก
 - กระท่ายจุดไม้ขีดไฟดังกร๊อกแกร๊ก
17. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ขณะเสื่อขนหีบศพกลับที่อาศัยได้ถูกต้อง?
- ตกลงที่จะให้เสื่อบรรจุหีบศพไว้บนหลัง
 - จุดไฟติด
 - เกิดลักษณะเสื่อลายพาดกลอน
 - เกิดรอยไหม้บนหนังเสื่อ
- 1 - 2 - 3 - 4
 - 1 - 2 - 4 - 3
 - 3 - 4 - 1 - 2
 - 4 - 3 - 1 - 2
18. “หีบศพนี้มีทั้งสดและแห้งปนกันสุนัขจิ้งจอก นกยาง กับกระท่ายต่างบอกว่าตนเองตัวเล็กแบกหีบศพไม่ไหวจึงลงมติให้บรรจุหีบศพไป” สำนักใดควรใช้กับข้อความนี้?
- ปัดสวะให้พ้นตัว
 - เหยียบจี้ไก่ไม่ฝ่อ
 - ผักชีโรยหน้า
 - หอกข้างแคร่

19. ลักษณะนิสัยของกระต่ายขณะที่เกิดความไม่พอใจในการสร้างบ้านแบบมนุษย์จะตรงกับจำนวนใด?
- ก. จี๋ป่น
ข. จี๋พาล
ค. ฉลาดแกมโกง
ง. เจ้าบเจ้ากลอน
20. “มัวแต่เดินกว่าจะถึงหมู่บ้านคงมีดคำ” เป็นบทสนทนาระหว่างใคร?
- ก. กระต่ายกับสุนัขจิ้งจอก
ข. กระต่ายกับเสื่อ และสุนัขจิ้งจอก
ค. กระต่ายกับเสื่อ และนกยาง
ง. กระต่ายพูดกับเสื่อ
21. ข้อใดกล่าวถึงการประกอบอาหารให้มีรสมันอย่างเด่นชัดตามเนื้อเรื่องที่ถูกต้อง?
- ก. รสมันมาจากใบหญ้าอ่อน ๆ
ข. รสมันมาจากถั่วลิสงที่อยู่ใต้ดิน
ค. รสมันมาจากเนื้อปลารวมทั้งไข่ปลา
ง. ถูกข้อ ข และ ข้อ ค
22. คุณค่าที่เป็นลักษณะเด่นของเรื่องนี้คือข้อใด?
- ก. ความเป็นมิตรภาพ
ข. การรักษาและปฏิบัติตามสัญญา
ค. ความรับผิดชอบ
ง. การใช้ปัญญาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
23. ข้อใดแสดงการลำดับความสำคัญ การมีบทบาทของตัวละครจากมากไปน้อยได้ถูกต้อง?
- ก. กระต่าย เสื่อ คน สุนัขจิ้งจอก นกยาง
ข. เสื่อ กระต่าย คน สุนัขจิ้งจอก นกยาง
ค. สุนัขจิ้งจอก กระต่าย นกยาง เสื่อ คน
ง. สุนัขจิ้งจอก เสื่อ กระต่าย นกยาง คน

24. จากเนื้อเรื่องจะพบว่าภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษารูปแบบใด?
- ภาษาถิ่นแบบแผน
 - ภาษาถิ่นอีสาน
 - ภาษาเขมร
 - ภาษาปาก
25. ผลสรุปของเรื่องราวในตอนสุดท้าย สัตว์ทั้ง 4 ลงเอยกันอย่างไร?
- ทั้งหมดช่วยกันสร้างบ้านอีกครั้งจนสำเร็จ
 - ทั้งหมดกลายเป็นศัตรูกันเนื่องจากความไม่เข้าใจกัน
 - ทั้งหมดอยู่ด้วยกันช่วยเหลือกัน แม้ว่าจะไม่สามารถสร้างบ้านได้สำเร็จ
 - ทั้งหมดแยกย้ายกันอยู่
26. จากเรื่องทำให้เราทราบว่า มนุษย์เราใช้ “วจนภาษา” ปลูกฝังคุณธรรมได้อย่างไร?
- โดยการสอนลูกหลาน
 - โดยผ่านทางนิทาน นิยาย
 - โดยผ่านสุภาษิต คำสอน
 - ทุกข้อที่กล่าวมา
27. ข้อใดเปรียบเทียบลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว ผิด?
- กระต่าย - กิ่งก่าได้ทอง
 - เสื่อ - จี๋ซ่างจับตักแตน
 - สุนัขจิ้งจอก - ปิดสวระให้พ้นตัว
 - นกยาง - น้ำท่วมปาก
28. เหตุการณ์ในเรื่องนี้ตรงกับแนวคิดในทางพุทธศาสนาข้อใด?
- ทุกขัง
 - อนิจจัง
 - อนัตตา
 - โอรธา

29. อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ?
- ก. ความหลง
 - ข. ความต้องการ
 - ค. ความยากจน
 - ง. ความก้าวร้าว
30. นักเรียนจะนำข้อคิดใดจากนิทานเรื่องนี้ไปปฏิบัติได้บ้าง?
- ก. จงพอใจในสิ่งที่ตนมี
 - ข. จงทำทุกอย่างที่ตนพอใจ
 - ค. จงแสวงหาในสิ่งที่ต้องการ
 - ง. จงให้ทุกอย่างในสิ่งที่ตนมีอยู่

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

1. ค	11. ง	21. ข
2. ก	12. ก	22. ค
3. ง	13. ง	23. ก
4. ง	14. ข	24. ก
5. ค	15. ง	25. ง
6. ง	16. ก	26. ง
7. ค	17. ข	27. ก
8. ก	18. ก	28. ค
9. ข	19. ง	29. ข
10. ค	20. ง	30. ก

ภาคผนวก ข

แบบประเมินแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้หน้ทานพื้นบ้านอันทุริ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

- คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดว่า
- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบฝึกสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบฝึกสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบฝึกไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด

คุณลักษณะที่วัด	เขมพิที่ 1 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 2 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 3 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 4 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 5 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 6 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 7 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 8 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 9 องค์ประเมิน			เขมพิที่ 10 องค์ ประเมิน		
	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1	+1	0	-1			
1. จุดประสงค์ของแบบฝึกตรงตามเนื้อหาของหลักสูตร																														
2. จุดประสงค์ของแบบฝึกตรงตามกับสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้																														
3. กิจกรรมการฝึกสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแบบฝึก																														
4. เนื้อหาในกิจกรรมการฝึกเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน																														
5. เนื้อหาทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ																														
6. ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของแบบฝึก																														
7. ข้อคำถามน่าสนใจ สอดคล้องกับภูมิปัญญา การดำเนินชีวิตของผู้เรียน																														
8. สื่อการเรียนสอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการฝึก																														

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็น

ต่อแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี

สำหรับนักเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็น
ต่อแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้นิทานพื้นบ้านจันทบุรี
สำหรับนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็น ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

ดีมาก	ให้	5	คะแนน
ดี	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยมาก	ให้	1	คะแนน

คุณลักษณะที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและ เหมาะสมกับการใช้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
2. เนื้อหามีจำนวนมากน้อย ความยาวและยากง่าย พอเหมาะสม					
3. ข้อคำถามตรงตามจุดประสงค์					
4. จำนวนข้อเหมาะกับเนื้อหา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 26 ตารางวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (KR:20) ความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r) ของ แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

ข้อที่	RU (คนตอบถูกกลุ่มสูง)	RL (คนตอบถูกกลุ่มต่ำ)	p	r	KR:20
1	5	2	.70	.60	$r_{tt} = .758$
2	4	2	.60	.40	
3	4	3	.70	.20	
4	3	2	.50	.20	
5	4	2	.60	.40	
6	5	2	.70	.60	
7	4	2	.60	.40	
8	5	3	.80	.40	
9	4	3	.70	.20	
10	4	2	.60	.40	
11	4	3	.70	.20	
12	3	1	.40	.40	
13	3	1	.40	.40	
14	4	3	.70	.20	
15	3	2	.50	.20	
16	5	4	.90	.20	
17	4	3	.70	.20	
18	4	2	.60	.40	
19	3	1	.40	.40	
20	3	2	.50	.20	
21	3	2	.50	.20	
22	4	2	.60	.40	
23	4	2	.60	.40	
24	3	2	.50	.20	
25	4	3	.70	.20	
26	3	1	.40	.40	
27	4	2	.60	.40	
28	3	1	.40	.40	
29	4	3	.70	.20	
30	5	2	.70	.60	

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางอัจฉรา วงศ์ไพโรจน์
วัน เดือน ปีเกิด	18 กรกฎาคม 2500
สถานที่เกิด	ตำบลพลี อำเภอสว่างวีรกูล จังหวัดน่าน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 3/197 หมู่ที่ 9 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2525 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยสุโขทัย- ธรรมราช พ.ศ. 2546 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรม- ราช
ตำแหน่ง	พ.ศ. 2521 – 2539 ครู 2 – อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดน่าน พ.ศ. 2539 – ปัจจุบัน อาจารย์ 3 ระดับ 6 - 8 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดน่าน พ.ศ. 2544 ครูภาษาไทยดีเด่น ของคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ